
Allahi Razi Salan İman

*Gözə Görünməyəni sanki
görmüş kimi...*

Əbdülhənnan

Allahi Razi Salan İman

*Gözə Görünməyəni sanki
görmüş kimi...*

Əbdülhənnan

2014

Ayələr Müqəddəs Kitabdan götürülüb.
Müqəddəs Kitab © MKŞ 2009
Əhdi-Cədid © MKŞ 2009 (yeni tərcümə)

Allahı razı salan iman © 2014

Giriş

İman olmadan Allahı razı salmaq qeyri-mümkündür...
(İbranilərə məktub 11:6)

Allahı yalnız imanla razı salmaq olar. Mən özümü Allahı razı salmaq istəyən adamlardan biri hesab edirəm. Bu araşdırmamın yeganə məqsədi də uca Yaradanı razı salmağın yolunu öyrənmək və ömür boyu bu yolla getməkdir. Əgər siz də Allahı razı salmağa can atırsınızsa, bu araşdırmamı maraqla oxuyacaqsınız. Mən Müqəddəs İncil Kitabına əsaslanaraq yazmağa çalışmışam. Şəxsən tanıdığım möhtərəm ağsaqqallar Menis Əbdünnur və Devid Adams və həmçinin bir neçə il əvvəl dünyasını dəyişib Rəbbimizin yanına getmiş Derek Prins və Lester Samral kimi imanlı Allah adamlarının Müqəddəs Kitabdan iman barədə öyrətdikləri təlimləri diqqətlə araşdırmışam və onların mülahizələrindən də burada istifadə etmişəm. Bu araşdırmamda mənə kömək edən Pavel və digər qardaşlarıma da minnətdarlığımı bildirirəm. Bütün bu inamlı adamların köməyi olmasaydı, bu kitab yazılmazdı.

İbranilərə məktubun 11-ci fəslinə “İman qəhrəmanları fəslı” də deyilir. Həbil, Nuh, İbrahim, Musa kimi adamlar öz imanları ilə Allahı razı saldıqları üçün iman qəhrəmanı adına layiq görüldülər. İmanla yaşamağın ən parlaq nümunəsi İsa Məsih Özüdür. İsa Məsihin “*Bəşər Oğlu gələndə yer üzündə iman tapacaqmı?*”^[1] sualı bu gün bizə yönəlmişdir. O istəyir ki, biz də iman qəhrəmanları olaq. Qeyri-adi şücaəti, mərdliyi göstərənlərə qəhrəman deyirlər. Allaha imanımız da beləcə qeyri-adi olmalıdır. Gəlin, biz də cəsarətlə iman yolunu tutaq! İmanımız artsın və Rəbbimiz bizdən razı qalsın!

Əbdülhənnan
2008–2014

[1] Luka Müjdəsi 18:8

İman nədir?

İncil kitabı yunan dilində yazılmışdır. İncildə işlənən yunanca *pistis* kəlməsini isim şəklində iman, feil şəklində isə inanmaq deyə tərcümə etmək olar. Bundan əlavə, yunanca *pistis* azərbaycanca iki anlayışı: **iman** və **sədaqəti** özündə birləşdirir. İmanlı adam Allahın sədaqətinə inanır və özü sadıq olur. Buna görə də iman müəyyən yaxınlığı, dostluq münasibətini, Allahı tanımağı tələb edir. Ona inanmaq, etibar etmək və sadıq qalmaq iman üçün zəruri bir şərtidir.

İman sözünün bir mənası da inandır, əqidədir. Allah, insan və s. haqqındakı düzgün təlimlərə də “iman” deyirlər. Lakin əqidə əməllə birləşməsə “*ölü iman*”^[2] adlana bilər, çünki iman ancaq əqlən Allahla razılaşmaqdan ibarət deyildir. İman həm də Allaha sadıq qalmaq, özünü Ona həsr etmək deməkdir.

Bəzi insanlar deyirlər ki, “iman qüvvədir”. Bəzi müəllimlər imandan varlı və sağlam olmaq üçün bir alət kimi istifadə etməyi məsləhət görürlər, lakin biz iman haqqındakı bu fikri Müqəddəs Kitaba zidd sayırıq. İman, üç-beş qəpik atanda bir stəkan limonad verən avtomata bənzəməz — iman, yaşayan Allahla münasibətdir! Yalnız Allahla yaxınlıqdan, Rəbbimizin ayaqları altında oturub sözlərinə qulaq asmaqdan iman yaranır. İmanı magiyaya bənzətmək yanlışdır. İman sadəcə olaraq Allahın sədaqətinə ümid bağlayaraq Ona inanmaq deməkdir.

“İman bütün qorxulara, şübhələrə və çətinliklərə baxmayaraq Allaha güvənmək deməkdir” (Selvin Hyus).

“Demək olar ki, bütün günahlarımız, zəifliklərimiz Rəbbə güvənməməkdən meydana gəlir” (Hadson Teylor, Çində müjdəçi).

[2] Yaqubun məktubu 2:19–20

“İman insanın özünə arxayın olmasının əksidir, çünki iman bir-birinə güvənməyə və bir-birindən asılı olmağa əsaslanır” (Veyn Qrüdəm).

“İman əslində çox sadədir. Allah bir işi görəcəyini söyləyirsə, həmin işi etməmək, Allahın onu edəcəyinə inanmaq iman deməkdir” (Con Makkey).

İbranilərə Məktubun 11-ci fəslə bu cümlədən başlayır: *“İman ümid edilənlərə etibar etmək, görünməyən şeylərə əmin olmaqdır” (İbranilərə Məktub 11:1).*

İman və ümid məhəbbət kimi əbədidir^[3]. İman, ümid edilənlərə etibar etməkdir. Demək, iman ümidlə bağlıdır. İncildə “ümid” kəlməsi xüsusi mənə daşıyır. Biz gündəlik həyatımızda arzu etdiyimiz, amma tam əmin olmadığımız bir iş haqqında “ümid edirəm” deyirik, İncildə isə hələ görünməyən və baş verməyən işlərin tam əminliklə gözlənilməsinə ümid deyilir. *“Çünki biz ümidlə xilas olduq. Amma gözə görünən ümid ümid deyil. Axı kim gördüyü şeyə ümid edər? Amma görmədiyimiz şeyə ümid edəndə onu səbirlə gözləyirik”*^[4]. İbrahim peyğəmbər imanda *“hamımızın atası”*^[5] sayılır. O, Allahın vədini aldıqdan sonra hələ görmədiyi şeyə ümid etdi, onu səbirlə gözlədi. O, Allahın *“ölülərə həyat verən, yoxluqdan varlıq yaradan”*^[6] Rəbb olduğuna inandı; *“heç bir ümid olmadığı halda İbrahim çoxlu millətin atası olacağına ümidlə inandı”*^[7]. İbrahim *“ümidlə inandı”* sözləri o deməkdir ki, onun həm ümidi, həm də imanını var idi. O, Allaha inandı, Allahın vədlərinin həyata keçəcəyinə ümid etdi. Bu gün bizim imanımız da belədir: biz Allaha inanır, Onun bizə verdiyi vədlərin həyata keçəcəyinə ümid edirik.

[3] 1-ci Korinfilərə 13:13 *“İndi isə üç şey qalır: iman, ümid, məhəbbət. Amma bunların arasında məhəbbət üstündür.”*

[4] Romalıları 8:24–25

[5] Romalıları 4:16

[6] Romalıları 4:17

[7] Romalıları 4:18

İman, görünməyən şeylərə əmin olmaqdır. Məlum olduğu kimi, görünən şeylər^[8] müvəqqəti, görünməyənlər isə əbədidir. İmanlı-imansız bütün insanlar görünən fiziki aləmlə əlaqədə olurlar. Lakin görmədiyimiz ruhani aləmlə əlaqədə olmaq üçün iman lazımdır. “*Allahı heç kim heç zaman görməyib*”^[9], amma imanla biz görmədiyimiz Yaradanın varlığına əmin oluruq. “*İman vasitəsilə dərk edirik ki, kainat Allahın kəlamı ilə yarandı, beləcə də görünən şeylər görünməyənlərdən törəndi*”^[10]. Müqəddəs Kitabı oxuyub ona inandığımız zaman dərk edirik ki, bütün kainat Allahın kəlamı ilə yarandı. Biz dünyanın yaranmasını gözümüzlə görmədiyimiz halda, Allaha inandığımız üçün dünyanın Allahın kəlamı ilə yarandığına inanırıq. İmanımız, görünməyən şeylərə əmin olmaqdır.

Həvari Paul yazmışdır ki, biz imanlılar “*gözlə görünənə deyil, imana görə həyat sürürük*”^[11]. Burada görünənə görə yaşamaqla imana görə yaşamaq iki təzadlı həyat tərzii kimi təqdim olunur. Dünyəvi insanlar “görməsəm, inanmaram” deyirlər. Ancaq görəndən sonra iman lazım olmur. Nəyisə görəndə və ya dəqiq biləndə inanmağa gərək qalmır. Görməyəndə isə inanmaq lazımdır. Lakin Rəbb gözlə görünməz olduğundan biz Ona yaxınlaşmaq üçün iman etməliyik ki, O var və Onu axtaranlara mükafat verir. Bu, imandır, görünməyən şeylərə əmin olmaqdır.

Allahı razı salmaq istəyirsinizsə, gözə Görünməyəne əmin olun! Musa “*gözə Görünməyəni sanki görmüş kimi möhkəm dayandı*”^[12]. Burada **gözə Görünməyəni görmək** kimi qeyri-adi bir hal təsvir olunur! Əlbəttə, söhbət Allahdan gedir. Musanın gözə görünməyən Allaha imanı o qədər böyük idi ki, o Allahı sanki görürdü. Son dərəcə çətin həyatı olan Musa məhz Allahı “*sanki görmüş*” olduğu üçün təqiblərə, əzab-əziyyətlərə və qarşıdurmaya dözə bildi. Paul da imanla hər şeyə dözdüyünü yazırdı: “*Buna görə biz ümidimizi*

[8] 2-ci Korinfililər 4:18 “*Gözlərimizi görünən şeylərə deyil, görünməyən şeylərə dikirik. Çünki görünənlər gəldi-gedər, görünməyənlər isə əbədidir.*”

[9] Yəhya 1:18; 1-ci Yəhya 4:12

[10] İbranilərə məktub 11:3

[11] 2-ci Korinfililər 5:7

[12] İbranilərə 11:27

itirmirik. Zahirimiz get-gedə xarab olsa da, daxilimiz gündəngünə təzələnir. Çünki müvəqqəti, yüngül əziyyətlərimiz bizə heç bir şeylə müqayisə edilməz dərəcədə böyük və əbədi izzət qazandırır. Gözlərimizi görünən şeylərə deyil, görünməyən şeylərə dikirik. Çünki görünənlər gəldi-gedər, görünməyənlər isə əbədidir”^[13]. Paul öz gözlərini görünən şeylərə deyil, görünməyən şeylərə dikdiyi üçün öz əziyyətlərini “müvəqqəti, yüngül” hesab edirdi. Əgər o, diqqətini əziyyətlərində cəmləşdirsəydi, imanla yaşaya bilməzdi. İmanlı adam Allahı sanki görür və hər şeyə dözməyi bacarır.

[13] 2-ci Korinfililər 4:16–18

İmanın mahiyyəti

İman nədən ibarətdir? İman edən insan Allahın kəlamını **bilir**, ona **inanır** və **əməl edir**. İman etmək üçün hər şeydən əvvəl Allahın nə dediyini bilmək, sonra buna inanmaq və nəhayət buna görə konkret hərəkət etmək lazımdır.

“Beləliklə, iman xəbəri eşitməklə, xəbəri eşitmək də Məsihin kəlamının təbliğ olunması ilə gəlir”^[14]. İmanımız Məsihin kəlamını eşitməkdən başlayır. Yunan dilində “kəlam” deyə tərcümə edilən iki söz: *loqos* və *rema* var. Bunların hər ikisi “söyləmək” felindən əmələ gəlir.

Loqos sözü İncildə *remadan* çox (*loqos* təqribən 300, *rema* isə 70 dəfə) işlənir. *Loqos* sözünün mənası həm söz, həm də o sözün ifadə etdiyi fikir, anlayış mənasına gəlir. Müqəddəs Kitaba *Loqos* (Kəlam) deyilir. İsa Məsih Özü də *Loqos* adlanır^[15].

Rema sözü isə Allahın konkret vəziyyətdə söylədiyi konkret kəlam deməkdir. Allahın müəyyən vəziyyətdə dediyi konkret sözə (*remaya*) Ruhun qılınıcı deyilir^[16]. Şeytan İsa Məsihi sınağa çəkəndə İsa məhz *rema* ilə ona qarşı dururdu: *“İsa ona belə cavab verdi: «“İnsan yalnız çörekə deyil, Allahın hər bir kəlməsi ilə yaşayar” deyə yazılmışdır».*”^[17] Bu cümlədə işlənən “kəlmə” yunanca orijinalında “*rema*”dır. Allahın şəxsən bizə yönəltdiyi konkret söz hər birimiz üçün gündəlik çörək qədər vacibdir. Ata Allah İsaya iblisin hər sözünə qarşı cavab vermək üçün konkret söz (*rema*) verdi.

Buna görə də *“iman xəbəri eşitməklə, xəbəri eşitmək də Məsihin kəlamının təbliğ olunması ilə gəlir”*^[18] sözlərini belə anlamaq olar

[14] Rəfalılara 10:17

[15] Yəhya 1:1 *“Başlanğıcda Kəlam (Loqos) var idi. Kəlam (Loqos) Allahla birlikdə idi. Kəlam (Loqos) Allah idi.”*

[16] Efeslilərə 6:17 *“...Ruhun qılınıcını, yəni Allahın kəlamını götürün.”*

[17] Luka 4:4

[18] Rəfalılara 10:17

ki, bizi imanda ruhlandıran, Allahın bizə konkret olaraq söylədiyi sözlərdir. Biz gündən-günə Allahla ünsiyyətdə ola-ola, Müqəddəs Kitabı oxuya-oxuya, eşitdiyimiz və oxuduğumuz sözlər üzərində dərinlən düşünə-düşünə Allahdan konkret sözlər alır, xəbər eşidirik. Və bu sözlərdən, bu xəbərdən ürəyimizdə iman yaranır.

Beləliklə, Müqəddəs Kitabı oxuyub dərinlən düşünməyən insan Allahdan xəbər eşitməz və ruhən ölməyə başlayar. Huşə peyğəmbər yazmışdır: *“Xalqım biliksizlikdən məhv oldu. Sən biliyi rədd etdiyin üçün Mən də səni rədd edəcəyəm...”*^[19]

Demək, iman bilikdən başlayır, lakin biliklə kifayətlənmir. İmanlı insan həm Allahın nə dediyini bilir, həm də buna inanır. İki şəxs arasındakı münasibətdə qarşılıqlı inam son dərəcə mühümdür. Allahla insanlar arasındakı münasibət də qarşılıqlı inama əsaslanır.

Adəmlə Həvvanın günahı məhz Allaha inanmamaqlarında idi. Onlar Allahın dediyindən artıq öz müdrikliklərinə güvənmişdilər.

Biz Allaha inanırıq, etimad edirik, əmin oluruq, çünki Allahın xasiyyəti tam etimada layiqdir. Allah sadıqdır. Biz Rəbb İsanın adına inanırıq, axı İsanın adı, Allahın xasiyyətini yekunlaşdırır. *“Onun (Allahın) əmri də budur ki, biz Onun Oğlu İsa Məsihin adına iman edək və Onun bizə əmr etdiyi kimi bir-birimizi sevak”*^[20].

Biz Allaha və İsanın adına inanırıq.

Müqəddəs Kitabda Allahın sədaqəti barədə çox yazılmışdır. *“Allah insan deyil ki, yalan söyləsin, bəşər oğlu deyil ki, fikrini dəyişdirsən. Dediyni həyata keçirməzmi? Verdiyi sözü yerinə yetirməzmi?”*^[21] *“Sizi Oğlu Rəbbimiz İsa Məsihlə şərik olmağa çağıran Allah sadıqdır”*^[22]. *“Rəbbin mərhəmətinə görə məhv olmadıq, çünki mərhəməti tükənməzdir. Hər səhər bunlar təzələnilir, Sənin sədaqətin böyükdür”*^[23]. **Allah Öz dediyinə sadıqdır.**

[19] Huşə 4:6

[20] 1-ci Yəhya 3:23

[21] Saylar 23:19

[22] 1-ci Korinfililərə 1:9

[23] Yeremyanın Mərsiyələri 3:22–23

““*Heç bir sözümü təxirə salmayacağam, dediyim söz yerinə yetəcək*” *Xudavənd Rəbb belə bəyan edir*”^[24]. Bizim əminliyimiz hər şeyə qadir Olan Rəbbin sadıqlığına əsaslanır. İmanımız Allahın Özünü haqqında bildirdiyi həqiqətlərə, dəyişməz təbiətinə, sadıq xasiyyətinə əsaslanır.

Demək, biz Allahın nə dediyini bildikdə və Onun Öz vədlərinə sadıq olduğuna inandıqda tam əmin oluruq ki, Allah Öz sözünün üstündə duracaq. Bunun nəticəsində biz Allahın buyurduğu kimi hərəkət edirik. Bildiyimiz və inandığımız həqiqətlərə görə hərəkət etmiriksə, demək ki, imanımız ölüdür. “*İman ...əgər yaxşı əməlləri yoxdursa, özü-özlüyündə ölüdür. Lakin kimsə belə deyə bilər: «Sənin imanın var, mənim də əməllərim». Sən imanını mənə əməlsiz göstər, mən də sənə imanımı əməllərimə əsasən göstərəcəyəm*”^[25]. Həvari Yaqub belə əməlsiz imanı iblisin imanına bənzədir: “*Sən Allahın bir olduğuna inanırsansa, yaxşı edirsən. Cinlər də buna inanır və əsirlər!*”^[26] İbrahimin imanını “*onun əməlləri ilə birgə fəaliyyətdə idi və ...əməllərə əsasən tamamlanmışdır*”^[27].

İman, itaət və məhəbbət bir-biri ilə bağlıdır. Allaha məhəbbətimiz itaətimizdə əks olunur. “*Əgər Məni sevirsinizsə, əmrlərimə riayət edərsiniz*”^[28]. İman etmək və itaət etmək eyni mənada işləyir. “*Oğula iman edən kəs əbədi həyata malikdir, Oğula itaət etməyən isə həyat görməyəcək, lakin Allahın qəzəbi onun üzərində qalır*”^[29]. İman məhəbbətlə fəal olur^[30].

Yekun olaraq qeyd edək ki, imanımız Allahla şəxsi münasibətimizdən asılıdır. İman Allahın nə dediyini **bilməkdən**, Allahın sədaqətinə əmin olaraq dediyinə **inanmaqdan** və Allaha sadıq qalaraq dediyinə **əməl etməkdən** ibarətdir. Əsl imanlı hər gün Allahla ünsiyyətdə

[24] Yezekeel 12:28

[25] Yaqub 2:17–18

[26] Yaqub 2:19

[27] Yaqub 2:22

[28] Yəhya 14:15

[29] Yəhya 4:36

[30] Qalatiyalılara 5:6 “*Məsihi İsa əhəmiyyət kəsb edən nə sünnətlilik, nə də sünnətsizlik deyil, məhəbbətlə fəal olan imandır.*”

olar, Müqəddəs Kitabı oxuyar, səhifələrindən Allahın səsini eşidər və eşitdiyi sözə əməl edər — Allahın səsinə itaət edər. Yalnız bu cür iman etməklə biz Allahın övladı kimi Onunla sıx əlaqədə yaşamağa nail ola bilərik.

İman, imansızlıq və qorxu

İmanın ziddi imansızlıqdır. İmanın ziddi qorxudur. İsa Yair adında bir sinaqoq rəisinə qızı öləndə belə dedi: *“Qorxma, yalnız iman et! Qızın xilas olacaq”*^[31]. İsa Qaliləyə gölündə qopmuş tufanı yatırdıqdan sonra bərk qorxuya düşmüş şagirdlərinə belə dedi: *“Niyə qorxursunuz? Hələ imanınız yoxdurmu?”*^[32]. İncildə imanın *“məhəbbətlə fəal olduğunu”*^[33] oxuyuruq. Məhəbbətdə isə *“qorxu yoxdur, əksinə, kamil məhəbbət qorxunu qovar”*^[34]. Beləliklə, gördüyümüz kimi imanın ziddi qorxudur. Əslində, qorxu inanmamaqdan əmələ gəlir. Allahın bizi sevdiiyə inanmayanda qorxuya düşürük. Allahın bizimlə olduğuna və bizi pis vəziyyətdə qoymayacağına inanmadığımız zaman narahatlıq keçirib qorxuruq.

İlahə tamamilə güvəniriksə, sədaqətinə əmin oluruqsa, Ona sadıq qalırıqsa — qorxudan azad olaraq Rəbbə ibadət edirik. Vəftizçi Yəhyanın atası Zəkəriyyənin peyğəmbərlik etdiyi kimi, Rəbb bizə güc verdi ki, *“biz düşmənlərimizin əlindən qurtulub həyatımız boyu **qorxmadan** Rəbbin önündə müqəddəslik və salehliklə Ona ibadət edək”*^[35]. İsa Məsih *“ölüm qorxusuna görə ömürləri boyu əsarətdə olanların hamısını azad”*^[36] etmək üçün gəldi. Biz qorxudan azad olub imanla yaşamağı öyrənməliyik. Başqa yol yoxdur. Çünki *“qorxaqların, imansızların... aqibəti... od və kükürdlə yanan göldə olacaq...”*^[37]

Gördüyümüz kimi, qorxaqların və imansızların aqibəti əbədi ölümdür. İmanın ikinci ziddi imansızlıqdır. İbraniyə məktubda yazılmışdır: *“Buna görə Müqəddəs Ruhun dediyi kimi: «Bu gün*

[31] Luka 8:50

[32] Mark 4:40

[33] Qalatiyalılara 5:6

[34] 1-ci Yəhya 4:18

[35] Luka 1:73–75

[36] İbraniyə 2:15

[37] Vəhy 21:8

əgər Onun səsini eşitsəniz qoy ürəkləriniz üsyan vaxtı olduğu kimi, səhradakı sınaq günündə olduğu kimi inadkar olmasın»^[38]. İman Rəbbin səsini eşitməkdən başlayır. Əsas odur ki, biz Rəbbin səsini eşidək. Ona qulaq asmamaqdan, səsini eşitməməkdən ürəklər inadkar olur, daşa dönür.

“Ey qardaşlar, diqqətli olun ki, sizlərdən heç birinizdə var olan Allahdan uzaqlaşan şəxslər və imansız ürək olmasın”^[39]. Bu sözlər qardaşlara, yəni biz, imanlılara deyilir. Biz imanlı olduğumuz üçün ürəyimizdə artıq imansızlıq əmələ gələ bilməz, deyə düşünməməliyik. Unutmayaq ki, ürəyimiz aldadıcıdır və bizi yaşayan Allahdan asanlıqla uzaqlaşdırmağa bilər. Hamımızın daxilində imanla imansızlıq arasında mübarizə gedir. *“İman edirəm, kömək et ki, imansızlığım yox olsun!”*^[40] harayı məhz bu mübarizəni əks etdirir.

İbranilərə Məktubda bizə imansızlığa qalib gəlmək üçün bir məsləhət verilir: *“Amma «bu gün» adlanan hər gün bir-birinizi ürəkləndirin ki, heç biriniz günahın aldadıcılığı ilə inadkar olmasın”*^[41]. Buna görə də biz, imanlılar gündən-günə bir-birimizi ürəkləndirməliyik. *“Çünki əvvəldən bizdə olan etimadı sonadək möhkəm saxlasaq, Məsihlə ortaqlaşırıq”*^[42]. Məsihlə ortaqlıq, Allahla yaxın dostluq münasibəti bizim “vəd olunmuş torpağımız”, “rahatlıq diyarımız”dır. *“Bəs O, kimlərə and içdi ki, Onun rahatlıq diyarına girməyəcəklər? Məgər itaət etməyənlərə deyil? Beləliklə, görürük ki, onlar imansızlığına görə oraya girə bilmədilər”*^[43]. Misirdən çıxmış İsraililər məhz imansızlıqlarına görə vəd olunmuş torpağa girə bilmədilər. Bu gün biz də imansızlığa təslim olsaq Allahın vəd etdiyi mirası əldə edə bilməyəcəyik. İsraililərin səhradakı üsyanı bizim üçün ibrət dərsi olsun, xəbərdarlıq olsun!

“Beləliklə, Allahın rahatlıq diyarına girmək vədi hələ də qüvvədə olarkən hər hansı birinizin bundan məhrum olmasından

[38] İbranilərə 3:7–8

[39] İbranilərə 3:12

[40] Mark 9:24

[41] İbranilərə 3:13

[42] İbranilərə 3:14

[43] İbranilərə 3:18–19

qorxaq”^[44]. Bir qayda olaraq, “Qorxma!” deyən İncil burada bizi, əksinə, qorxmağa çağırır: **Qorxaq!** Bu istisnaya diqqət yetirməliyik. Burada qorxmaq əmri ona görə verilir ki, Allahın vədindən məhrum olmaq ehtimalımız var. “*Çünki Misirdən çıxanlar kimi biz də Müjdə aldığımızı. Amma onların eşitdiyi Kəlam onlara xeyir gətirmədi, çünki bu Kəlamı imanla qovuşdurmadılar*”^[45]. Bizim də imanımız olmasa, Allahın kəlamı bizə xeyir gətirməz. Biz eşitdiyimiz kəlamı imanla qovuşdurmalıyıq.

“*Biz iman etmişlər isə rahatlıq diyarına girməkdəyik*”^[46]. İman ürəyimizə rahatlıq gətirir. Özünüzü yoxlayın: sizdə bu rahatlıq varmı? Yoxsa siz səhrada Allaha üsyan edən inadkar İsraililər kimi yaşayırsınız?

Axırda müəllif bu ayələri belə yekunlaşdırır: “*Buna görə də bu rahatlıq diyarına girməyə çalışaq ki, heç kəs eyni itaətsizlik nümunəsinə əməl edib yıxılmasın*”^[47]. Qeyd edim ki, bir ayə “*Buna görə*” sözləri ilə başlayırsa, əvvəlki parça ilə bağlı olduğu bəlli olur. “*Buna görə*” sözləri əvvəlki bəhsdən çıxarılan nəticəyə işarə edir. Demək, biz bir-birimizi imanla yaşamağa ruhlandırmalıyıq. İmansızlığın həmişə itaətsizliyə yol açdığını yadda saxlamalıyıq. 3-cü fəslin sonunda “*onlar imansızlığına görə oraya girə bilmədilər*”, 4-cü fəslin 6-cı ayəsində isə “*itaətsizliyə görə ora girə bilmədilər*” yazılmışdır. Demək, imansızlıq itaətsizliklə yanbayan gedir. Həm iman, həm də itaət qulaq asmaqla, eşitməklə bağlıdır. İbrani dilində “itaət etmək” və “eşitmək” eyni sözdür. Azərbaycan dilində də “eşitmək” feli dinləməklə yanaşı sözə baxmaq, əməl etmək mənasına gəlir. Xülasə, iman dinləməklə və əməl etməklə əlaqəlidir.

Əziz bacı-qardaşlarım! Xeyir-dualı imanlı olmaq istəyirsinizsə, Rəbbin sözünü dinləyin və əməl edin. Müqəddəs Kitabın əsas mövzusu iman və itaətlə bağlıdır. Yəhya 10:27-də İsa Məsihin bu sözlərini oxuyuruq: “*Quzularım səsimi eşidir, Mən də onları*

[44] İbranilərə 4:1

[45] İbranilərə 4:2

[46] İbranilərə 4:3

[47] İbranilərə 4:11

tanıyıram və Mənim ardımca gəlirlər". Həqiqi məsihçi, "xristian" əqidəsinə inanan və bazar günləri "kilsə"yə gedən deyil, **Məsihin səsini eşidə**ndir.

İman yolunda şübhələr

“Əgər sizlərdən birinin müdrikliyi çatışmırsa, hər kəsə səxavətlə və məzəmmət etmədən verən Allahdan diləsin və ona veriləcək. Amma qoy heç şübhə etmədən imanla diləsin. Çünki şübhə edən adam küləyin qaldırdığı və hərəkətə gətirdiyi dəniz dalğasına bənzəyir. Qoy belə adam düşünməsin ki, Rəbdən bir şey alacaq. O qərarsızdır, heç bir yolunda sabit deyil”. (Yaqubun Məktubu 1:5–7)

Sizi bilmirəm, amma mən Allahdan müdrikliyi diləmək barədə oxuyanda həmişə hikmətli padşah Süleyman yadıma düşür. Allah Süleymana yuxuda *“Nə istəyirsən, sənə verim?”*^[48] dedi. Süleyman da ondan müdriklik istədi və dünyada ən müdrik adam oldu. Lakin bunun maraqlı tərəfi odur ki, Süleyman əslində *“Mənə müdriklik ver”* deməyib. Onun nə dediyini Müqəddəs Kitabdan oxuyaq: *“İndi mənə elə bir **dərrakəli ürək** ver ki, yaxşı ilə pisi ayırd edib sənin xalqına hökm edə bilim...”*^[49] Azərbaycan dilinə *“dərrakəli ürək”* deyər tərcümə edilən söz birləşməsi ibrani orijinalında *“לב שמע”* — eşidən ürək olur. Hər məsihçi “eşidən” ürəyi Allahdan diləməlidir. Ancaq diləyəndə Allaha inanmaq lazımdır. Allahın xeyirxahlığından, sədaqətindən şübhələnsək, Allahdan heç nə ala bilməyəcəyik.

Şübhə etmək bir növ qərarsızlıq, iki fikir arasında qalmaq, ürəyində gah bu — gah o tərəfə əyilmək deməkdir. Allah şübhə edən insanlara *“Ey qərarsız insanlar, ürəklərinizi saflaşdırın!”*^[50] — deyir. Bəli, qərarsızlıq və şübhələr imanın maneələridir, ancaq bəzən imanda möhkəmlənmək üçün şübhələrdən keçmək lazım olur. Yalnız şübhələrdən keçdikdən sonra sabit imanı əldə edirik. Axı “küləyin gətirdiyi hər fikri” şübhə altına almadan qəbul etmək pisdır. Tələsik qərara gəlmək də yanlışdır. Sağlam şübhələr bizi səhv qərara

[48] 1-ci Padşahlar 3:5

[49] 1-ci Padşahlar 3:9

[50] Yaqub 4:8

gəlməkdən qoruyur. Təəssüf ki, biz imanlılar bəzən tələsirik, Allahın iradəsi olmayan işləri Allahın iradəsi zənn edib səhvə yol veririk. Bir müddət sonra isə yanıldığımızı görürük, amma artıq gec olur.

Şübhə etməyimiz təbiidir, amma biz ömür boyu şübhələrlə yaşamaqlı deyilik. Qərarlılıq, səbətsizlik çox pis haldır. Biz şübhələrdən keçib sabit imana çatmalıyıq. Bir şübhəniz varsa, Müqəddəs Kitabı araşdırın, dua edin, Allahdan cavab alın. İsa Məsihin qulu Yəhuda “*Şübhə edən (qərarlı) adamlara qarşı mərhəmətli olun*”^[51] — deyə buyurmuşdur. Allah səmimi olaraq şübhələnən və həqiqəti axtaran insanları haqq yola gətirəcək!

Əsas sual budur ki, bizimlə həqiqətən Allah danışır, yoxsa biz bunu özümüzdən uydururuq? Çox vaxt biz hisslərimizə qapılılıq, yaxud Müqəddəs Kitabda oxuduğumuz müəyyən ayələrin bizə aid olduğunu güman edirik. Amma hər kəlam hər adama hər vəziyyətdə aid olmur. Belə güman etməkdənsə şübhələnib Allahdan soruşmaq, qərarlı qalıb Kəlamı araşdırmaq və ancaq həqiqəti tapıb əmin olduğdan sonra hərəkət etmək yaxşıdır.

Gümanına görə hərəkət edərək səhvə yol verən insan çox vaxt qürurlu və özündən razı olurlar. Onlar özləri barədə çox yüksək fikirdə olurlar, odur ki heç şübhələnməzlər, tez-tez “Allah mənə dedi” deyərlər, başqa imanlılardan məsləhət almazlar. Özümüzü səhv fikirlərə uymaqdan qorumaq üçün imanlılar cəmiyyətində bir-birimizə müticəsinə qulaq asmalıyıq.

Yadda saxlayaq ki, imanımız Allaha və Allahın ***bizə dediği*** kəlamlara inanmaqdan ibarətdir. Allahın ***bizə demədiği*** fikirlərə inanırıqsa, Allahdan nəhaq yerə cavab gözləyirik. Özünüzü yoxlayın: siz nəyə inanırsınız? Allah sizə bunu deyibmi? Buna yüz faiz əminsiniymi? Bəlkə də, şübhələnmək yaxşı olar? İsa suyun üstündə durub “Gəl!” — deyə sizi səsləməsə, suyun üstü ilə yeriyəcəyinizi zənn etməyin. İsanın onlara bahalı maşın verəcəyini güman edənlər nəyə əsasən bunu gözləyirlər? İsanın onları varlı edəcəyinə inananlar İncili diqqətlə araşdırıb şübhələnsələr yaxşı olmazmı? Doğrudan

[51] Yəhuda 1:22

da, öz gümanına görə nəyinsə olacağına inanan adam İsa Məsihin yolunu tutmur. Bu, iman deyildir! İsa Məsih “*(Mən) özbaşına bir şey etmirəm, ancaq Ata Mənə necə öyrədibsə, o cür danışırım*”^[52] dedi. İsa Atanın nə dediyini yəqin edəndən sonra qərarlı şəkildə hərəkət edərdi. O, “iman” ilə buyurub, Özü üçün bir imarət, at, çoxlu pul və sairə yaratmazdı. İsanın yolunu tutmuşuqsa, həyatını araşdıraq və Ondən nümunə götürək.

Allahla münasibətimizdə imanın rolu böyükdür. İmanla biz qələbə çalırıq, iblisin hakimiyyətini alt-üst edirik. Buna görə də şeytan imanımızı yox etmək üçün min yol axtarır. O istəyir ki, biz Müqəddəs Kitabı yaxşı bilməyək, Rəbbin iradəsindən xəbərsiz olaq, yaxud onu səhv başa düşək. Belə olduqda imanımızın təməli dağılmış olur. O bizi Allahın sədaqətindən şübhəyə, imansızlığa sövq etməyə çalışır. O bizi öz hisslərimizə inandırmağa cəhd edir. O, imanımızın əməldə yox, sözdə olması üçün əlindən gələni edir. Fikirləşin, bəlkə sizin üçün də qərarlı şəkildə ayağa durub hərəkət etmək zamanı gəlib.

[52] Yəhya 8:28

İmanda ilk addımlar

Səmimi tövbə olmayan yerdə iman mümkün deyildir.

*“Vaxt yetişib, Allahın Padşahlığı yaxınlaşıb. **Tövbə edin və Müjdəyə inanın**”*^[53] — deyə İsa Məsih buyurmuşdur. Həvari Paul da *“(Mən) həm Yəhudiləri, həm də Yunanları **tövbə edib Allaha tərəf dönməyə və Rəbbimiz İsayə iman gətirməyə** çağırdım”*^[54] — demişdir. Tövbə etmədən “iman” edən bir adamın adı imanlı olsa da, həyatında bir dəyişiklik yoxdur. Belə adam Allahı deyil, özünü sevər, Allahın deyil, özünün iradəsini axtarar. Həqiqi imanlı köhnə həyat tərzindən tövbə edər və əsl imana nail olar.

Bu gün çox yerlərdə Müjdəni təbliğ edən vaizlər imsanlara “Sən ancaq inan!” — deyirlər. Amma Allah “Tövbə et və inan!” — deyər buyurur. *“Allah ...indi hər yerdə hamının tövbə etməsini insanlara əmr edir”*^[55].

Həm tövbə, həm də iman Allahın ənamıdır. Allah ürəyimizi Özünə tərəf döndərəndə biz tövbə edirik. Rəbbimiz Yeremya peyğəmbərin dili ilə belə deyir: *“Onlara ürək verəcəyəm ki, Mənim Rəbb olduğumu bilsinlər...”*^[56] İncildə yazılıb ki, *“Allahın zəngin xeyirxahlığı... səni tövbəyə yönəldir...”*^[57] Bəli, Allah insana tövbəni verməsə, insan özü-özlüyündən heç tövbə edə də bilməz. İncildə imansızlara həqiqəti danışmağın vacibliyi belə əsaslandırılır: *“Bəlkə Allah onlara tövbəyə imkan verəcək. Beləliklə həqiqəti anlaya bilərlər”*^[58]. Allah tövbəni verər, insan isə qəbul edər və ya etməz. Biz *“iman vasitəsilə, lütfə”*^[59] xilas olduq. Bu, bizim nailiyyətimiz

[53] Mark 1:15

[54] Həvarilərin İşləri 20:21

[55] Həvarilərin İşləri 17:30

[56] Yeremya 24:7

[57] Romalılara 2:4

[58] 2-ci Timoteyə 2:25

[59] Efeslilərə 2:8

deyil, Allahın hədiyyəsidir. Ancaq Allahın hədiyyəsini qəbul etmək lazımdır!

İmanımız get-gedə artmalıdır. Həvari Paul Salonikdəki imanlılara “*imanınız artıqca artır və hamınızın bir-birinizə olan məhəbbəti çoxalır*”^[60] — deyə yazırdı. Biz Allaha yaxınlaşdıqca imanımız artır və imanımız artdığı zaman biz daha çox bir-birimizi Məsihin məhəbbəti ilə sevirik.

[60] 2-ci Saloniklilərə 1:3

İmanları üçün müsbət şəhadət alanlar

“İman ümid edilənlərə etibar etmək, görünməyən şeylərə əmin olmaqdır. Əcdadlarımız imanları üçün müsbət şəhadət aldılar. İman vasitəsilə dərk edirik ki, kainat Allahın kəlamı ilə yarandı, beləcə də görünən şeylər görünməyənlərdən törəndi.” (İbranilərə Məktub 11:1–3)

Gəlin indi Habil, Xanok, Nuh, İbrahim, Sara, Yusif, Musa və Raxav kimi Allahın iman qəhrəmanlarından iman yolunda yaşamağı öyrənək. Onlar müsbət şəhadət aldılar. Allah onları müsbət qiymətləndirdi. Onlar Allaha etibar etdilər, hələ görmədikləri şeylərə əmin oldular. Misal üçün, *“Yusif də ölərkən İsrail övladlarının Misirdən çıxacaqları haqqında iman vasitəsilə söz söyləyərək öz sümükləri barəsində əmr verdi”*^[61]. Bu əhvalatdan bir az ətraflı bəhs edək.

Tövratda yazılıb ki, Rəbb İbrahimə görünüb bu sözləri dedi: *“Yəqin bil ki, nəslin yad ölkədə qərib olacaq, orada olan millətə qulluq edəcək və dörd yüz il zülm ediləcək. Ancaq onların qulluq edəcəkləri xalq cəzalandıracağam. Bundan sonra onlar böyük əmlakla oradan çıxacaqlar... Sənin dördüncü nəslin buraya qayıdacaq...”*^[62] İbrahimin nəticəsi Yusif yad ölkədə qərib olub bu sözlərin doğruluğunu gördü. O Allahın dediyi kimi edəcəyinə əmin idi və ona görə *“qardaşlarına dedi: “Mən ölürəm, amma Allah mütləq sizə nəzər salacaq. O sizi bu ölkədən İbrahimə, İshaqa və Yaquba and içdiyi torpağa aparacaq.” Sonra Yusif İsrailin övladlarını and içdirib dedi: “Allah mütləq sizə nəzər salacaq. Gedən zaman mənim sümüklərimi də buradan çıxarın.”*^[63]

Yusif ümid edilən gələcəyə etibar etdi, görünməyən şeylərə əmin oldu. O öləndən sonra əsrlər keçmişdi və bir gün Yusifin iman etdiyi

[61] İbranilərə 11:22

[62] Yaradılış 15:13–16

[63] Yaradılış 50:24–25

görünməyən şey gerçəkləşdi — İsrail övladları Misir torpağından çıxdılar! *“Musa Yusifin sümüklərini özü ilə apardı, çünki Yusif İsrail övladlarına “Allah mütləq sizə nəzər salacaq. Gedən zaman özünüzlə sümüklərimi də buradan çıxarın” deyərək and içdirmişdi”*^[64].

“İman vasitəsilə Habil Allaha Qabildən daha yaxşı bir qurban təqdim etdi. Bunun vasitəsilə saleh olduğu təsdiq olundu, çünki Allah onun təqdimləri barədə şəhadət etdi. Habil ölmüş olduğu halda iman vasitəsilə hələ də danışır”^[65]. Biz ancaq iman vasitəsilə Allahı razı salan qurbanı verə bilərik. Allah hələ qədim zamanlarda yaşayan ilk insanlara açmışdı ki, Onun istədiyi qurban quzudur. Qabil Allahın istəyinə əhəmiyyət vermədi və *“torpağın bəhrəsindən Rəbb Allaha təqdim gətirdi”*^[66]. Allaha belə qurban lazım deyildir. Habil isə *“sürüsündə ilk doğulan heyvanlardan bir neçəsini və onların piyini təqdim etdi”*^[67]. Heç təəccüblü deyildir ki, *“Rəbb Habilə və onun təqdimini qəbul etdi, ancaq Qabili və onun təqdimini qəbul etmədi”*. Qabil qəzəbləndi və qardaşı Habilə öldürdü. Lakin Habil ölmüş olmasına baxmayaraq *“iman vasitəsilə hələ də”*^[68] danışdı. Rəbb Qabilə dedi ki, *“Qardaşının qanının səsi torpaqdan Mənə fəryad edir”*^[69]. İnanılmaz! Şəhid edilmiş iman adamlarının səsi torpaqdan Allaha fəryad edir! Dünyasını dəyişmiş imanlılar iman vasitəsilə **hələ də danışirlər!**

Özünüzü yoxlayın: siz Allaha necə qurbanlar verirsiniz? Rəbb sizin qurbanlarınız barədə müsbət şəhadət verirmi? Siz öləndən sonra səsinizin eşidilməsini istəyirsinizmi? 2007-ci ildə Türkiyənin Malatya şəhərində üç imanlı qardaş Məsihə iman etdiyinə görə şəhid edildi. Onların qanı Türkiyə torpağından Allaha fəryad edir! Onlar hələ də danışirlər və onların səsi eşidilir. Mən görmədiyim şeylərə əmin olaraq, Rəbbin bu üç qardaşın dualarını eşitdiyini söyləyirəm.

[64] Çıxış 13:19

[65] İbranilərə 11:4

[66] Yaradılış 4:3

[67] Yaradılış 4:4

[68] İbranilərə 11:4

[69] Yaradılış 4:10

Ümid edilənə etibar edərək bəyan edirəm ki, onların qanının səsi Türkiyədə bir çoxlarını günah qəbrindən dirildəcək və Məsihin izzətli Padşahlığına gətirəcək. Bir türk imanlı qardaş “Türkiyədə bir milyon adamın xilas olması üçün canımı qurban verməyə hazıram” dedi. İman bu deməkdir. Ancaq ümid etmək deyil, Allahın istədiyi hər şeyi qurban verməyə hazır olmaq deməkdir. Və biz görmədiyimiz şeylərə əminik. Şəhid olmuş o üç adamın cənnətdə olduğuna əminik. Özümüz də iman yolu ilə getdiyimiz təqdirdə bir gün onları Allahın Padşahlığında görəcəyimizə əminik. Beləcə biz iman qəhrəmanları ilə bir cərgədə oluruq! Rəbbə şükürlər olsun!

“Xanok ölümü görməsin deyə iman vasitəsilə dünyadan götürüldü. Onu tapa bilmədilər, çünki Allah onu dünyadan götürmüşdü. Götürülməzdən əvvəl o, şəhadət almışdı ki, Allahı razı salıb. İman olmadan Allahı razı salmaq qeyri-mümkündür. Çünki Allaha yaxınlaşan kəs inanmalıdır ki, O var və Onu axtaranlara mükafat verir”^[70]. Yaradılış kitabında yazılıb ki, Xanok *“Allaha yaxın idi. Sonra qeyb oldu, çünki Allah onu Öz yanına götürdü”*^[71]. Xanokun Allaha yaxınlığı ibrani orijinalında “yerimək, gəzmək, ardınca getmək” mənasına gələn הָלַךְ (*halax*) kəlməsi ilə ifadə olunur. Xanok Allahla yaxın münasibətdə idi. O, Allahın ardınca gedirdi. O, Allahla ünsiyyətdə olurdu. Bəlkə o, insanlardan uzaqlaşıb bir tarlaya, meşəyə və ya dağlara gəzməyə gedərdi və gəzə-gəzə Allaha fəryad edər, Allahla söhbət edər, üzünü axtarardı. Çox güman ki, o gözə görünməyən Allaha yaxınlaşmaq üçün saatlarla Onu düşünərdi, səsləyərdi, eşidildiyinə inanardı. Məhz ümid edilənə etibar etməsi, görünməyən Allahla ünsiyyətdə olacağına əmin olması sayəsində Xanok buna nail oldu. Allah onun yanına gəldi və onunla bərabər “yeridi”.

Fiziki bədəndə yaşayan bir insanla gözə görünməyən Yaradanın bir parkda əl-ələ verib söhbət edə-edə gəzişdiyini təsəvvürünüzə gətirə bilərsinizmi? Allah insanı yaradanda buna bənzər münasibəti arzulamışdır. Yaradılışın ilk çağlarında Adəmin günaha batmasından əvvəl Allah Eden bağında onunla gəzişirdi! Axırda Allah bu

[70] İbraniyə 11:5–6

[71] Yaradılış 5:24

münasibəti bərpa edəcək və hətta əvvəlkindən də gözəl münasibət olacaq. Allah-Taala həvari Yəhyaya bunu vəhydə göstərdi: *“Mən yeni bir göy və yeni bir yer gördüm. Çünki əvvəlki yerlə əvvəlki göy keçib getmişdi, dəniz də artıq yox idi. Mən müqəddəs şəhərin — yeni Yerusəlimin göydən, Allahın yanından endiyini gördüm. Şəhər öz bəyi üçün bəzədilmiş gəlin kimi hazırlanmışdı. Taxtdan belə deyən uca bir səs eşitdim: «Budur, Allahın məskəni insanların arasındadır. Allah onlarla birgə məskən salacaq; onlar Onun xalqı olacaq, Allah Özü onların Allahı olaraq aralarında yaşayacaq... »”*^[72]

Siz Allahla ünsiyyətə vaxtınızı sərf edirsinizmi? Onunla yaxın münasibət qurmağı çox arzu edirsiniz? Səhər tezdən durub Müqəddəs Kitablə tənha bir yerə gedib Allahın üzünü axtarırsınızmi? Pul-paradan, vəzifədən, dost-tanışdan, kef-əyləncədən artıq Allaha yaxın olmağı arzu edirsinizmi? Buna nail olmaq sizə çox baha başa gələcək! Şübhəsiz, bu yolda siz yalandan əl çəkməli, pulunuzu qurban verməli olacaqsınız. Az yuxu yatmalı, qürurunuzu qırmalı olacaqsınız. Televiziya az vaxtınız qalacaq, boş-bekar vaxt keçirməkdən, oyun və əyləncələrdən imtina etməli olacaqsınız. Özünüzü yoxlayın: bunları qurban verməyə hazırsınızmi? Bunun əvəzində bütün dünyanı yaradan uca Şəxslə yaxın münasibəti əldə edəcəksiniz. Buna inanırsınızmi? Əgər siz buna hələ əmin deyilsinizsə, sizdə heç nə alınmayacaq! Siz tamamilə əmin olmalısınız ki, Allah var və Onu axtaranlara mükafat verir. Əgər buna inanırsınızsa, Onun üzünü axtaracaqsınız və gec və ya tez Onun səsinə eşitməyə və Onunla birlikdə “yeriməyə” başlayacaqsınız. Allahla yaxınlığın sevincini “xoşbəxt”, “bəxtiyar” kimi sözlər belə, ifadə edə bilməz. Həvari Peter saf ürəklə iman edərək Allaha yaxın olmaq barədə belə yazmışdır: *“siz Onu (İsa Məsihi) indi də görmürsünüz, lakin Ona iman edib təsvirolunmaz və izzətli sevinclə hədsiz sevinirsiniz”*^[73]. Özünüz seçin: bu dünyanı axtaracaqsınızmi, yoxsa

[72] Vəhy 21:1–3

[73] 1-ci Peter 1:8

Allahı? “*Allaha istehza edilməz*”^[74]. Onu axtarsanız, O mütləq sizə yaxınlaşacaq və mükafat verəcəkdir!

Növbəti iman dərsimizi Nuhdan götürə bilərik. “*Nuh hələ gözə görünməyən şeylər barəsində edilən xəbərdarlığa iman vasitəsilə ciddi yanaşaraq öz ev əhlinin xilasını üçün gəmi tikdi. O, iman vasitəsilə dünyanı məhkum etdi və imana görə olan salehliyi irs olaraq aldı*”^[75]. Alimlərin dediyinə görə Nuh heç vaxt yağış görməmişdi. Tufandan əvvəl dünyada yağış yağmamışdı. Yaradılış kitabının 6-cı fəslində Allahın Nuha gəmi tikməyi əmr etdiyini oxuyuruq^[76]. Allah Nuha gəmi üçün konkret ölçülər vermişdi ki, eramızın on doqquzuncu əsrinə qədər bu ölçülərdə gəmilər heç qayırılmamışdı. Nuhun gəmisi bir istisna idi. Bu gün mütəxəssislərin dediyinə görə, Allahın Nuha verdiyi ölçülər yük daşıyan gəmilər üçün ən münasib imiş. Nuhun bundan xəbəri yox idi — o Allaha inandı!

Nuh “*gözə görünməyən şeylər barəsində edilən xəbərdarlığa iman vasitəsilə ciddi yanaşaraq*” hərəkət etdi. İsa Məsih “*Nuhun günləri necə idisə, Başər Oğlunun zühuru da elə olacaq*”^[77] dedi. “*Daşqın gəlib hamısını aparana qədər bixəbər idilər. Başər Oğlunun zühuru da belə olacaq*”^[78]. Nuhun dövründə Nuhdan və onun evindəkilərdən başqa heç kim gözə görünməyən şeylərə inanmadı. Bizim dövrümüzdə də əksər insanlar gözə görünməyən şeylərdən bixəbərdirlər. Müqəddəs Kitabdakı xəbərdarlıqlara ciddi yanaşmırlar. Buna görə də İsanın zühuru onları qəfildən haqlayacaq və onlar imansız hallarında məhv olacaqlar. “*Buna görə siz də hazır olun, çünki Başər Oğlu gözləmədiyiniz vaxt gələcək*”^[79]. Hazır olun! Nuh hazır olmaq üçün illərlə zəhmət çəkdi və şəər dövrə günaha batmış dünyada özünü təmiz saxladı. Bütün imanla yaşayanların taleyi eynən belədir. Biz gündən-günə

[74] Qalatiyalılara 6:7

[75] İbranilərə 11:7

[76] Yaradılış 6:15

[77] Matta 24:37

[78] Matta 24:39

[79] Matta 24:44

Rəbb İsanın gəlişinə hazır olmaq üçün zəhmət çəkməliyik. Bizim “gəmimiz” imanlılar cəmiyyətidir, İsa Məsihin Bədənidir. İsa “*Mən cəmiyyətimi... quracağam*”^[80] dedi, və biz iman vasitəsilə bu işdə iştirak edirik, gündən-günə zəhmət çəkirik. Biz də bu gün dəhşətli, əxlaqsız dünyada yaşayaraq özümüzü təmiz saxlamalıyıq. Müqəddəs Kitabın xəbərdarlıqlarına ciddi yanaşırsınız mı? Gündən-günə İsa Məsihin gəlişini gözləyə-gözləyə Onun yolunda fədakarcasına zəhmət çəkirsiniz mi? Yoxsa hər şeyi unudub dünyəvi işlərlə məşğul olursunuz? İsa Məsihin bu sözlərini əzbərləyin, onların üzərində düşünün: “*Özünü zə fikir verin! Qoy ürəkləriniz eys-ışrət və sərxoşluqla, bu həyatın qayğıları ilə yüklənməsin. Qoy qiyamət günü bir tələ kimi üzərinizə qəflətən gəlməsin. Çünki o gün yer üzündə yaşayanların hamısının üstünə gələcək. Ona görə də baş verəcək bütün bu fəlakətlərdən qaçıb Bəşər Oğlunun önünə dura bilmək üçün hər an dua edərək ayıq olun*”^[81].

“İbrahim çağırılanda iman vasitəsilə itaətkar olub irs alacağı torpağa getdi. O hara getdiyini bilməyərək yola çıxdı. İman vasitəsilə vəd edilmiş ölkədə bir qərib kimi məskunlaşdı. O, eyni vədin həmvarisləri olan İshaq və Yaqubla birlikdə çadırlarda yaşadı. Çünki İbrahim memarı və banisi Allah olan bünövrəli şəhəri gözləyirdi”^[82]. Allah İbrahimi vətəninə tərk edib hara getdiyini bilməyərək yola çıxmağa, qərib kimi çadırlarda yaşamağa çağırırmışdı. İbrahim Allahın Padşahlığını arzu etdiyi üçün bu dünya ilə maraqlanmırdı. “Beş günlük dünya” deyən insanların əksəriyyəti həqiqətdə yalnız bu dünyanı düşünür, özlərinə burada “şərait yaratmaq” üçün çalışır. İmanla yaşayan məsihiçilər isə bilirlər ki, bu dünya Allahın bizim üçün hazırladığı əbədi ev ilə müqayisə edilməz! Buna görə də, əziz dostum, İbrahim kimi iman macərəsinə çıxmağa hazır olun! Allahın sizin üçün gözəl planı var. Bəlkə siz heç vaxt vətəninizi tərk etməli olmazsınız, amma imanla Allaha yaxınlaşsanız, öz vətəninizdə, xalqınızın arasında belə yad və qərib kimi yaşayarsınız.

[80] Matta 16:18

[81] Luka 21:34–36

[82] İbranilərə 11:8–10

“Bunların hamısı... özlərinin yer üzündə yad və qərib olduqlarını təsdiq etdilər. Axı belə sözləri deyənlər bir vətən axtardıklarını göstərirlər. Əgər onlar çıxdıkları ölkə barəsində düşünsəydilər, qayıtmağa imkanları olardı. Amma əslində onlar daha yaxşı bir ölkəni, yəni səmavi vətəni arzu edirdilər. Buna görə Allah Özünü onların Allahı adlandırmaqdan utanmır, çünki O onlar üçün şəhər hazırlamışdır”^[83]. Ey iman yolu ilə gedənlər, cəsur olun! Bu dünyada əziyyət çəkirsiniz, insanlar sizi başa düşmür, rədd edir, söyür, gülürlər, siz isə daha yaxşı bir ölkəni arzu edirsiniz. Allahdan utanmayın, imanla danışın, şəhadət edin! O da sizdən utanmayacaq, sizin haqqınızda “Mən onun Allahıyam” deyəcək. Arxayın olun! Rəbb sizə dünyəvi insanların yuxusunda belə görmədiyi şəhər hazırlamışdır!

Lazım olsa evinizi, şəhərinizi, ölkənizi tərk etməyə hazır olun. Dua edin, Allahın məsləhətini öyrənin. Ehtimal var ki, Allah sizi harasa getməyə, Müjdəsini başqa yerlərdə yaymağa çağırar. İman adamının çamadanı həmişə hazırdır!

İbrahim *“hara getdiyini bilməyərək”* yola çıxdı. Allaha yaxınlaşan insan çox vaxt hara getdiyini bilmir, ancaq Rəbbə inanır və Rəbbin göstərdiyi yerə addımbaaddım irəliləyir.

Hər kəs əmin-amanlıq arzulayır. Öz gələcəyini planlaşdırmaq, büdcəsini hazırlamaq, təmin olunmuş həyat sürmək arzusu hamımıza tanışdır. Lakin adamın təminatı olanda Rəbbə ehtiyacı qalmır. O, bank hesabına, iş yerinə, planlarına və s. ümid bağlayır. Allah isə bizimlə inam və sədaqət münasibəti qurmaq istəyir. O bizi bilərəkdən elə vəziyyətlərə salır ki, biz Ondən yapışaq, sədaqətinə inanaq, Ona ümid bağlayaq. Biz hara getdiyimizi bilməyərək İsa Məsihin ardınca getməyə məcbur oluruq. Allah sadıqdır. Allaha ümid bağlamaq olar. Elə buna görə İbrahimin həyat yoldaşı Sara qocalığında İshaqı dünyaya gətirməyə qadir oldu. *“Sara özü sonsuz və yaşı ötmüş olduğu halda iman vasitəsilə nəsil yaratmaq üçün güc aldı, çünki vəd Edəni sadıq saydı”*^[84]. İmanın sirrini açan

[83] İbranilərə 11:13–16

[84] İbranilərə 11:11

“açar” bu sözlərdə tapılır: **vəd Edəni sadıq saymaq**. Allahı sadıq sayanlar, ilahi vədlərinə ümid bağlayan möminlər mütləq ehtişamını görürlər. Allahın sədaqətindən, vədlərini yerinə yetirəcəyindən şübhə edənlər isə imanla yaşaya bilmirlər və Allahın ehtişamını görmürlər.

“Musa doğulanda anası və atası iman vasitəsilə onu üç ay gizlətdilər. Çünki onlar uşağın gözəl olduğunu görüb padşahın fərmanından qorxmadılar. Musa böyüyəndən sonra firon qızının oğlu adlanmaqdan iman vasitəsilə imtina etdi. Günahdan müvəqqəti zövq almaqdansa Allahın xalqı ilə birlikdə əzab çəkməyi üstün tutdu. Məsih naminə çəkdiyi təhqiri Misir xəzinələrindən daha böyük var-dövlət saydı, çünki alacağı mükafata gözünü dikmişdi. İman vasitəsilə padşahın qəzəbindən qorxmayıb Misirdən çıxdı, çünki o, gözə Görünməyəni sanki görmüş kimi möhkəm dayandı. İman vasitəsilə Musa Pasxa qurbanının kəsilməsini və onun qanının çilənməsini həyata keçirdi ki, ilk doğulanları öldürən məhvedici mələk İsraililərə toxunmasın. İman vasitəsilə İsraililər Qırmızı dənizdən qurudan keçən kimi keçildilər. Misirlilər də bunu etməyə cəhd etdilər, amma boğuldular”^[85]. Musa qorxmadı; Musa müvəqqəti zövq almaqdan imtina etdi; Musa möhkəm dayanıb böyük möcüzələr gördü. Niyə? Çünki “alacağı mükafata gözünü dikmişdi”. Çünki “gözə Görünməyəni sanki görmüş kimi” idi! Allahı razı salan iman budur.

Əziz bacı-qardaşlar, ürəyinizi yoxlayın: siz bizi yaradan gözəl Şəxsə zövq verməyi arzu etmisinizmi? “Ya Rəbb, Səni çox sevirəm və razı salmaq istəyirəm” — deyə dua etmisinizmi? İncildən sizə aydın cavab verilir. Musa kimi saf ürəklə Allaha iman edin. Alacağınız mükafata gözünüzü dikərək bütün qorxulara qalib gəlin. Əziyyətdən qorxmayın, səlahiyyətli adamların qəzəbindən qorxmayın, Allahın dediyini cəsarətlə yerinə yetirin. Ona imanla yaxınlaşın. Gözünüzlə görmədiyiniz həqiqətlərə əmin olun. İnanın ki, izzətli Yaradan Özü sizə yaxınlaşır. Onu görmədiyiniz halda Ona imanla yaxınlaşın, sanki Onu öz gözünüzlə görürsünüz. Onda siz iman qəhrəmanı olacaqsınız və Rəbbin izzətini, inanılmaz möcüzələrini mütləq görəcəksiniz.

[85] İbrailərə 11:23–29

“İman vasitəsilə İsraililər yeddi gün Yerixonun ətrafında gəzdikdən sonra onun divarları yıxıldı. İman vasitəsilə fahişə Raxav casusları dostcasına qarşıladığı üçün itaətli olmayanlarla birgə həlak olmadı”^[86]. Tövratda Yeşua kitabının 6-cı fəslində iki İsraili casusun gizlicə Yerixo şəhərinə gələndə Raxav adında bir fahişənin evində qaldığını oxuyuruq. Sonra Yerixo padşahına İsrail xalqının casuslarının gəldikləri xəbər verildi və o, Raxavdan həmin adamları çıxartmağı tələb etdi. Əvvəllər özünü pula satan Raxav bu vaxt ona bir quruş pul verməyən casusları gizlətməmişdi və padşahdan belə qorxmamışdı. Çünki ürəyində iman yaranmışdı. Raxav israili casusları buraxmazdan əvvəl onlara belə dedi: *“Mən bilirəm ki, Rəbb bu torpağı sizə verib. Siz bizi dəhşətə saldınız və bu torpağın bütün sakinləri sizin qarşınızda əsir. Çünki Misirdən çıxdığınız zaman Rəbb Qırmızı dənizin sularını qarşınızda necə qurutduğunu ...əşitmişik. Biz bunları eşidəndə ürəyimiz qorxuya düşdü və vahimənizdən heç kimin təqəti qalmadı; çünki Allahınız Rəbb yuxarıda göyün və aşağıda yerin Allahıdır...”*^[87] Bundan sonra Raxav israililərdən ona xeyirxahlıq etməyi xahiş etdi. 6-cı fəslə israililərin Yerixo şəhərini ələ keçirdiyini və Raxavla ailəsindən başqa bütün xalqı məhv etdiklərini oxuyuruq.

Bütün Yerixo əhalisi israililərin Allahı haqqında eşitmiş və qorxuya düşmüşdü. Lakin Raxavdan başqa heç kimin Allaha imanı olmadı. Heç kim İsraililərin Allahı qarşısında diz çöküb günahlarından tövbə edərək İsrail xalqına təslim olmaq istəmədi. Bir yandan Raxavın hərəkətini xəyanət hesab etmək olar. Ancaq onun öz millətinə qarşı işləyən casusları qəbul etməsi şərəfsizliyindən deyil idi. Əksinə, bu qadın bütün millətləri yaradan Rəbbi öz millətindən üstün saydı və Ona sadıq qalmaq istədi. Öz xalqını, millətini sevən, onun yolunda canını verməyə hazır olan adam tərifə layiqdir. Lakin millətin öz yeri var, Allahın da Öz yeri. Millət insandır. İnsana pərəstiş etmək isə günahdır. Əgər xalqınızla Yaradanınız arasında seçməli olsanız, Rəbbə iman etdiyiniz üçün millətinizə qarşı durmalı olsanız, nə

[86] İbranilərə 11:30–31

[87] Yeşua 2:9–11

edəcəksiniz? Sizcə, insan ən birinci kimə sadıq qalmalıdır — xalqına, yoxsa Yaradanına?

Raxav eşitdi və inandı. Raxav öz xalqının faciəli aqibətini başa düşdü və Allahsız millətlə birlikdə məhv olmaqdan sağsalınma təslim olmağı qərara aldı. Başqa yerixolular Allahın Yerixonu İsrail xalqının əlinə verəcəyinə əmin deyildilər. Bəlkə də, Yerixonun möhkəm divarlarına ümid bağlamışdılar. Raxav isə iman vasitəsilə Allahın hər şeyə qadir olduğuna və İsrail xalqının Yerixonu ələ keçirəcəyinə əmin idi. Odur ki, Raxav israililərə qoşulub xilas oldu.

Bu qadın, fahişə olmasına baxmayaraq, Allahın ona rəhm edəcəyinə inanırdı. Onun hərəkətləri imanından irəli gəlirdi. İmanı onu xilas etdi. İndiyədək hansı günahlarınız olubsa, nə qədər əxlaqsızlıq etmişinizsə, hətta qatil, yaxud fahişə olmusunuzsa belə, Allah sizi xilas edə bilər. Bu imansız nəsillə birlikdə məhv olmalı deyilsiniz! Raxav kimi əxlaqsız qadın dəyişilib iman qəhrəmanı olubsa, Şaul kimi qatil müqəddəs həvari Paula çevrilibsə, Şimon kimi İsanı üç dəfə inkar edən qorxaq və imansız adam müqəddəs həvari Peter olubsa, siz də bütün şübhələrinizi bir kənara atıb sidq ürəkdən Allahın sadıqlığına iman etsəniz, özünüzü Ona həsr etsəniz, O sizi xilas edəcək və müasir iman qəhrəmanlarından biri edəcəkdir!

“Daha nə deyə bilərəm? Gideon, Baraq, Şimşon, İftah, Davud, Samuel və başqa peyğəmbərlər barəsində danışsam vaxtım çatmaz. İman vasitəsilə onlar padşahlıqları məğlub etdilər, ədaləti icra etdilər, vədlərə nail oldular, aslanların ağızlarını bağladılar, şiddətli alovu söndürdülər, qılıncın ağzından qaçdılar, zəiflikdən qüvvətləndilər, döyüşdə güclü oldular, yadellilərin ordularını qovdular. Qadınlar öz ölümlərini dirilmiş geri aldılar. Başqa adamlar isə işgəncə çəkəndə qurtuluşdan imtina etdilər ki, dirilib daha yaxşı həyata nail olsunlar. Başqaları da təhqir olunub döyüldülər, habelə zəncirlərə və həbslərə məruz qaldılar. Onlar daşqalaq edildilər, mişarlanıb bölündülər, qılıncdan keçirilib öldürüldülər. Qoyun dərisinə və keçi göynə bürünərək gəzib-dolandılar, yoxsulluğa, əzab-əziyyətə məruz qaldılar. Dünya onlara layiq deyildi. Onlar səhralarda, dağlarda, mağaralarda və

yeraltı oyuqlarda dolanıb gəzgilər. Onların hamısı iman vasitəsilə müsbət şəhadət aldı, amma vəd edilənə nail olmadılar. Çünki Allah bizim üçün daha yaxşı şey hazırlamışdır ki, onlar bizsiz kamilliyə çatmasın”^[88]. İman qəhrəmanları fəslə (İbranilərə 11) bu sözlərlə qurtarır. Bəli, bütün iman qəhrəmanlarından danışmağa vaxtımız çatmaz. Biz qədim zamanlarda yaşamış imanlılardan bir neçəsini nəzərdən keçirmişik və daha sonra bəzi müasir imanlılardan da bəhs edəcəyik. Ancaq İbranilərə Məktubun 11-ci fəslinin son hissəsi bizə çox mühüm bir həqiqəti öyrədir.

Bəzi şirindilli müəllimlər adamın bu dünyada imanla həmişə uğurlu olacağını iddia edirlər. Həqiqətən də, İbranilərə Məktubun 11-ci fəslini oxuyanda 35-ci ayəyə qədər imanla qələbə çalan, böyük uğurlar əldə edən qəhrəmanların təsvir olunduğunu görürük. Ancaq Rəbbimiz İsayə əzab çəkdirən bu qaranlıq dünyada həmişə uğurlu olacağımızı və qələbə çalacağımızı düşünmək səhvdir. 36-cı ayədən sonra imanla yaşadıkları halda əzilən, söyülən, döyülən, əzab çəkən və “vəd edilənə nail olmadan” ölənlər Allah adamları təsvir olunur. Bu dünyada müharibədə qələbə çalan veteranlara qəhrəman deyildiyi kimi, qələbəni görmədən döyüşdə can verən şəhidlərə də qəhrəman deyilir. Axırda qələbə hər ikisinin qələbəsi sayılır. Biz də imanla yaşayıırıqsa, bu dünyada zahiri qələbələr çala bilərik və eləcə də məğlub olmuş kimi görünə bilərik. Belə məğlubbiyyət müvəqqətidir, İsa Məsihin çarmıx ölümünə bənzəyir. Üç gün sonra dirilmə təntənəsi oldu! Bu gün Məsihə sadıq qaldıkları üçün əzab çəkən və hətta şəhid edilən imanlılar bu dünyanın gözündə uğursuzdurlar, həqiqətdə isə onlar çarmıxda ölmüş Məsih kimi diriləcəklər! Elə buna görə İsa Məsihə “*imanımızın Banisi və Kamilləşdiricisi*”^[89] deyilir. Növbəti bölmədə biz İsa Məsihin imanından danışacağıq.

[88] İbranilərə 11:32–40

[89] İbranilərə 12:2

İman yolunda kamil Nümunə İsa Məsih

“Buna görə bu qədər böyük şahidlər buludu ilə əhatə olunduğumuz üçün biz hər bir yükü və bizi asanlıqla çaşdıran günahı tərk edib qarşımızdakı yarışda dözümlə qaçaq. Gözümüzü imanımızın Banisi və Kamilləşdiricisi olan İsaya dikək. O, qarşısına qoyulan sevincə görə rüsvayçılığı heç sayıb çarmıxa çəkilməyə tab gətirdi və Allahın taxtının sağında oturdu. Günahkarlardan Ona qarşı olan bu qədər düşmənçiliyə dözən Şəxs barəsində düşünün ki, yorulub ruhdan düşməyəsiz”^[90]. İmanları üçün müsbət şəhadət alan qədim möminlər çoxdur. Amma *“Allah bizim üçün daha yaxşı şey hazırlamışdır ki, onlar bizsiz kamilliyə çatmasın”*^[91]. Bu gün o qədim iman adamları bizi bir bulud kimi əhatə etsələr də və biz onların imanlarından nümunə götürsək də, İncil bizə həmişə başqa bir Şəxsə — İsa Məsihə göz dikməyi buyurur. İsa iman yolunda kamil Nümunədir!

“Gözümüzü imanımızın Banisi və Kamilləşdiricisi olan İsaya dikək”. Azərbaycan dilinə *“bani”* olaraq tərcümə olunmuş söz orijinalda *“aparıcı, bir yerə aparan, nümunə olan”* mənasına gəlir. *“İmanımız”* sözü isə orijinalda sadəcə olaraq *“iman”* (*“-ımız”* mənsubiyyət şəkilçisini olmadan) şəklindədir. Buna görə *“imanımızın Banisi və Kamilləşdiricisi olan İsa”* dedikdə İsanın bizə iman verdiyi, imanımızı kamilləşdirdiyi nəzərdə tutulmur. Bu sözlərin mənası çox sadədir: **İsa bizə imanda yol göstərən kamil Nümunədir**. O, bu dünyada yaşadığı zaman hər an imanla yaşadı və son nəfəsinə qədər imanda qaldı. O bizi bu yolda irəli aparır. Biz Ona baxıb ruhlanmalı, nümunəsindən ilhamlanmalıyıq. Həyatımız dözümlə qaçdığımız bir iman yarışına bənzəyir.

İsa Məsihin həyatında həm imanla qələbələri var idi, həm də əzabla şəhidlik. Onun imanı ondan ibarət idi ki, *“O, qarşısına*

[90] İbraniyə 12:1–3

[91] İbraniyə 11:40

qoyulan sevincə görə rüsvayçılığı heç sayıb çarmıxa çəkilməyə tab gətirdi". İsa o dəhşətlərə necə tab gətirdi? İmanla! İsa Allahın sadıq olduğuna və Onu dirildəcəyinə inanırdı. İsa müvəqqəti kədərini gələcəkdə böyük sevincə dönəcəyinə əmin idi. İsa bu gələcək sevinci düşünə-düşünə söyüldü, döyüldü, əzab şəkdı və hər şey dözdü. İndi O bizə imanda yol göstərən kamil Nümunədir. Biz yorulub ruhdan düşməmək üçün *"bu qədər... dözən Şəxsi"* — İsa Məsihi düşünməliyik.

Biz İsa Məsihi düşünməsək, nəzərimiz bu dünyaya, öz problemlərimizə yayınsa, tez yorulub ruhdan düşəcəyik. Bu yarış asan deyildir. Həvari Paul belə yazırdı: *"Qaçışda yarışanların hamısının qaçdığını, amma təkə bir nəfərin mükafat aldığını bilmirsinizmi? Elə qaçın ki, mükafatı qazanasınız. Yarışda iştirak edən hər kəs hər cəhətdən öz nəfsinə hakimdir. Onlar bunu solub gedən dəfnə çələngi almaq üçün edər, biz isə solmaz çələng almaq üçün çalışırıq. Beləliklə, mən də məqsədsiz qaçmıram. Yumruğumu havaya döyən adam kimi atmıram. Lakin bədənimi məcburən özümə qul edirəm ki, başqalarına təbliğ edəndən sonra mükafatımdan məhrum olmayım"*^[92]. Paul Allahın var olduğuna və Onu axtaranlara mükafat verəcəyinə inanırdı. Paul şahidlər buludu ilə əhatə olunduğu üçün hər bir yükü və onu asanlıqla çaşıdırən günahı tərək edib qarşısındakı yarışda dözümlə qaçırdı. Paul *"Mən Məsihdən nümunə götürdüyüm kimi siz də məndən nümunə götürün"*^[93] deyirdi. Məsih kimi iman yolu ilə getməyə çalışan Həvari Pauldan solmaz çələng üçün çalışmağı, ülvı məqsəd üçün yaşamağı, öz nəfsinə hakim olmağı və bədənini özünə qul etməyi öyrənə bilərik.

Bir dəfə İsa Məsih şagirdlərinə böyük iman dərsi verdi. *"Həvarilər Rəbbə dedi: «İmanımızı artır!»"*^[94] Çox maraqlıdır. Görək, Rəbbimiz onlara nə cavab verdi. *"Rəbb onlara belə dedi: «Bir xardal toxumu qədər imanınız olsaydı, bu tut ağacına «Kökündən çıx və dənizdə*

[92] 1-ci Korinfililərə 9:24–27

[93] 1-ci Korinfililərə 11:1

[94] Luka 17:5

əkil!” deyərdiniz, o da sizin sözünüə baxardı»”^[95]. Məgər şagirdlərin bir zərre qədər imanları yox idi? O halda onlar necə hər şeyi buraxıb İsanın ardınca getmişdilər? Sözsüz, heç olmasa xardal toxumu qədər kiçik imanları var idi! İsa onlara dedi ki, imanınız var, amma sizə imanla hərəkət etmək lazımdır. Bu söhbətin davamına diqqət verin:

“Sizlərdən hansı biriniz cütçülük və yaxud çobanlıq edən bir qula tarladan qayıdanda “tez ol, gəl süfrə başında otur” deyər? Əksinə, ona “axşam yeməyimi hazırla və qurşanıb mənə xidmət et ki, mən yeyib-içim, sonra da sən özün ye-iç” deməzmi? Onun əmrlərini yerinə yetirdiyi üçün o, qula təşəkkür edərmidi? Siz də belə, sizə əmr olunanları yerinə yetirəndən sonra deyin: “Biz dəyərsiz qullarıq, çünki görməli işlərimizi etmişik”»”^[96].

İsa Məsih şagirdləri ilə imandan söhbət edərkən birdən qul mövzusunə keçir. Bu, bir təsadüf ola bilərmi? Əlbəttə ki, yox. Bəs bunun mənası nə ola bilər? Bəlkə də, İsa bizə deyir ki, imanımızı artırmağa çalışmaq əvəzinə **daha itaətkar** olmağa çalışmalıyıq. “Sən imanlısansa, Mənə məxsussan” — deyir İsa. — “Mənim əmrlərimə tabe olmalısən. Çalış, öz gündəlik həyatı problemlərinə başın qarışmasın. Mənim sözümə qulaq asaraq ağaclara, dağlara dənizə atılmağa əmr edə bilərsən! Qoy imanınızla əməlin bir olsun!” Bax belə iman Allahı razı salar.

[95] Luka 17:6

[96] Luka 17:7–10

İmanın sınaqdan keçirilməsi

Əhdi-Cədidə iman, yarışa və mübarizəyə bənzədilir. Paul Timoteyə *“İman uğrunda yaxşı mübarizə apar”*^[97] — deyə yazmışdır. Həm ətrafımızda, həm daxilimizdə iman uğrunda mübarizə gedir. Biz Allahın bizə dediyi sözlərə inanmaq üçün daim mübarizə aparmağa məcburuq. Gözümüzlə gördüyümüz “obyektiv” faktlar Rəbbin dediyi sözlərə zidd olanda, biz nəyə inanırıq? Vəd Edəni sadıq sayırıqmı? İbranilərə Məktubda yazılmışdır ki, vəd olunan şeylər **iman** və **səbir** ilə irs alınır: *“Siz tənbel olmayasınız, amma vəd olunan şeyləri iman və səbirlə irs alanlardan nümunə götürəsiniz”*^[98]. *“Çünki Allahın iradəsini yerinə yetirib vəd olunan şeyi almaq üçün sizin tab gətirməyə ehtiyacınız var”*^[99].

Səbir, tab gətirmə, dözümlü — bunların hamısı bir-birinə bənzər xüsusiyyətlərdir. Allahın bizə vəd etdiyi gözəl mirası almaq üçün bizə dözümlü lazımdır. Bu dözümlü Allahdan gəlir. Allah bu dözümlü gücünü bizə Öz Kəlamı və eləcə də əziyyətlər vasitəsilə verir.

Birincisi, Allah bizi Öz Kəlamı ilə ürəkləndirir və dözməyə güc verir: *“Bundan əvvəl yazılanların hamısı bizi öyrətmək üçün yazıldı ki, dözümlü və Müqəddəs Yazıların ürək-dirəyi ilə ümidimiz olsun”*^[100]. Rəbbimiz *“dözümlü verən və ürəkləndirən Allah”*dır^[101].

İkincisi, Allah bizi əziyyətlərlə, izzətlərlə, sınaqlarla kamilləşdirir. Həvari Paul belə yazmışdır: *“Çəkdiyimiz əziyyətlərlə də fəxr edirik, çünki bilirik ki, əziyyətdən dözümlü... yaranır”*^[102]. Siz çəkdiyiniz əziyyətlərlə fəxr edirsinizmi? İmansız adamlar öz nailiyyətləri ilə, var-dövləti ilə, nəsil şəcərəsi ilə və sair üstünlükləri ilə fəxr

[97] 1-ci Timoteyə 6:12

[98] İbranilərə 6:12

[99] İbranilərə 10:36

[100] Romalılara 15:4

[101] Romalılara 15:5

[102] Romalılara 5:3–4

edirlər. Biz isə əziyyətlərimizlə fəxr edə bilərik. Amma niyə? Çünki “əziyyətdən dözümlü yaranır”! İnsanın dözümlü olması üçün başqa yol yoxdur. Allaha yaxınlaşmağın da başqa yolu yoxdur.

Yaqub belə yazmışdır: “*Ey qardaşlarım, müxtəlif sınaqlarla üzləşəndə bunu böyük bir sevinc hesab edin*”^[103]. Niyə bunu sevinc hesab etməliyik? Sınaqlar sizi ruhdan salır, sizə qan ağladır. Buna baxmayaraq, siz onları sevinclə qəbul etməlisiniz, “*çünki bilirsiniz ki, imanınızın sınaqdan keçməsi dözümlü yaradır*”^[104]. İmanımızın sınaqdan keçməsi dözümlü üçün vacib imiş! Başqa yol yox imiş! “*Dözümlü də öz əməlini kamil etsin ki, siz yetkin və kamil adamlar olasınız, heç bir çatışmazlığınız olmasın*”^[105]. Son məqsədimiz budur. Allah məhz bunu istəyir. İndi başa düşdünüzmü, niyə biz bütün sınaqları, əziyyətləri sevinclə qəbul etməliyik? Allaha ümid bağlayaq və sınaqlardan keçərkən imanla Ona belə deyək: “Ya Rəbb, mən inanıram ki, sənə məqsədin yaxşıdır və bu sınaq mənim xeyrimədir”.

Nəhayət, Peterin yazdığı sözlərə də baxaq: “*Buna görə hal-hazırda qısa bir müddət cürbəcür sınaqlara görə kədərlənsəniz də, hədsiz sevinin: bunları çəkirsiniz ki, imanınızın sınaqdan keçməsi İsa Məsihin zühurunda sizə tərif, izzət və şərəf gətirsin. Bu imanınız odla təmizlənsə belə, fəni qızıldan daha çox dəyərlidir. Siz İsa Məsihi görməmişsiniz, amma Onu sevirsiniz. Hətta siz Onu indi də görmürsünüz, lakin Ona iman edib təsvirolunmaz və izzətli sevinclə hədsiz sevinirsiniz. Çünki imanınızın nəticəsində canınızın xilasına nail olursunuz*”^[106]. Qədim zamanlarda qızıl və gümüş kimi qiymətli metalları belə təmizləyərdilər: Metal bir qaba qoyulardı və çox yüksək dərəcədə bir odda əridilərdi. Metal əriməyə başlayanda daxilindəki çirkəlin hamısı üzə çıxardı. Çirkələr götürüləndən sonra metal saf olardı. Usta bu qızılın və ya gümüşün üzərində öz əksini görəndə onun artıq təmizlənmiş olduğunu bilərdi.

[103] Yaqub 1:2

[104] Yaqub 1:3

[105] Yaqub 1:4

[106] 1-ci Peter 1:6–9

Biz də əziyyətlərin, izzatların odu ilə təmizlənsək, o qədər pak olacağıq ki, Rəbbin izzətini əks etdirəcəyik!

Əziz bacı-qardaşlarım. Əgər siz hal-hazırda çox çətin bir sınaqdan keçir və ya böyük əziyyət çəkirsinizsə, ürəkli olun! Rəbb sizi təmizləmək, Öz Oğluna bənzətmək istəyir. O istəyir ki, Onun adı sizin həyatınızda şöhrətlənsin! Yeşaya peyğəmbərin Kitabından bu sözləri diqqətlə oxuyun: *“Budur, Mən sizi gümüş kimi olmasa da, təmizlədim, sizi izzat ocağında çəkdim. Öz xatirimə, öz xatirimə bunu edəcəyəm. Axı niyə Mənim adım küflə çəkilsin? Mən Öz izzətimi heç kimə vermərəm”*^[107]. Amin! İzzat ocağı bizi imanda gücləndirər və Allahın sevimli övladı, sadıq qulu və yaxın dostu edər!

[107] Yeşaya 48:10–11

İmanla Allaha yaxınlaşmaq

“Allaha yaxınlaşan kəs inanmalıdır ki, O var və Onu axtaranlara mükafat verir”^[108]. İmanın yeganə obyektı Allahdır. Məsihçilər bir-birini sevirilər, bir-biri ilə ünsiyyətdə olurlar, bir-birinə kömək edirlər, lakin imanları **yalnız** Allaha yönəlir. Hər şeydən əvvəl hər məsihçi şəxsən Allahla münasibət qurur. Biz gündəngünə Allahla ünsiyyətdə oluruq. Allahla ünsiyyət əsasən duadan və Rəbbin Kəlamını qəbul etməkdən ibarətdir. Bizə həm Allahın Ruhı, həm də Kəlamı lazımdır. Ruhsuz kəlam ölüdür, kəlamsız dua isə kordur. Biz dua edərək Kəlamı oxuyanda Allahın səsinə eşidirik və dediyinə əməl edə bilirik. Allahla iman münasibəti belədir.

Allaha yaxınlaşan insan Onunla görüşməyə, sirdaşı kimi Onunla ünsiyyətdə olmağa can atır. Biz, İsa Məsihin Cəmiyyəti, Onun gəliniyik. O bizim Bəyimizdir. Aramızda alovlu məhəbbət var. Allah hələ qədim dövrdə Musaya məbəd olaraq bir çadır qurmağı buyurmuşdu. Orada “Ən Müqəddəs yer” adlanan bir otaq var idi. Həmin otaqda Allah şəxsən Musa ilə üzbəüz görüşürdü. Bu gün Allah hər birimizlə görüşüb ünsiyyətdə olmaq istəyir. Bu necə mümkündür? İman vasitəsilə! *“Məsihdə və Məsihə olan iman vasitəsilə Allaha cəsarət və etibarla yaxınlaşa bilirik”*^[109].

İbranilərə Məktubda Allah biz, məsihçilərə bəyan edir ki, *“İsanın qanı sayəsində Ən Müqəddəs yerə daxil olmağa cəsarətimiz çatır”*^[110]. Ən Müqəddəs yer, Allahın hüsurudur. Ən Müqəddəs yer, Allahla görüşdüyümüz yerdir. Ən Müqəddəs yer, bütün dünyanı və hər birimizi yaradan Uca Şəxsə yaxınlaşdığımız yerdir. Günahkar insan o Müqəddəs yerə daxil olmağa necə cəsarət edə bilər? Ancaq İsa Məsihin çarmıxda axıtdığı qanı sayəsində! O, bizim

[108] İbranilərə 11:6

[109] Efeslilərə 3:12

[110] İbranilərə 10:19

*“təsdiq etdiyimiz imanın Elçisi və Baş Kahini”*dir^[111]. O, Ata Allahın qarşısında bizə bəraət qazandırmış, *“yeni və canlı bir yol açmışdır”*^[112].

Bu gün Ona yaxınlaşmamız üçün bizə iman lazımdır. Birincisi, iman etməliyik *“ki, O var və Onu axtaranlara mükafat verir”*^[113]; ikincisi, Ona sadıq qalmalıyıq, ürəyimiz *“pis vıddandan paklanmış”* olmalıdır ki, biz *“imanın tam etimadı ilə, səmimi qəlblə Allaha yaxınlaşaq”*^[114].

Səmimiyyə, təmiz vıddan, Allaha etimad, imanın alınmaz hissələri və Allahla ünsiyyətin vacib şərtləridir. Səmimi olmayan adam Allaha yaxınlaşa bilməz! Çünki Allah hər şeyi bilir. *“Allahdan gizli heç nə yoxdur. Lakin Onun gözləri qarşısında hər şey çılpacaq və açıq-aşkardır. Biz Ona hesabat verəcəyik”*^[115]. Nə qədər ki gec deyil və dəyişilmək imkanı var ikən Rəbbə yaxınlaşaq, hesabat verməyə başlayaq. Buna görə növbəti ayə bizə *“təsdiq etdiyimiz imanı möhkəm tutmaq”*^[116] — deyə buyurur. Əgər biz İsa Məsih vasitəsilə, İsa Məsihin qanı sayəsində Allahla yaxın ünsiyyətdə ola biləcəyimizə inanırıqsa, əgər dilimizlə bunu təsdiq ediriksə, bu imanı itirməmək üçün möhkəm tutmalıyıq. İbranilərə Məktubun Rəbdən ilham almış müəffili belə yazmışdır: *“Lütfkar Allahın taxtına cəsarətlə yaxınlaşaq ki, vaxtında köməyə nail olmaq üçün mərhəmət alıb lütf tapaq”*^[117]. İmanı möhkəm tutmaq üçün gündən-günə Allaha yaxınlaşmalıyıq. Allah lütfkar olduğu üçün həmişə Ona yaxınlaşa biləcəyimizə, Onun bizə həmişə lütf verəcəyinə əmin ola bilərik! O bizi hər dəfə sevincə qəbul edəcək! Rəbbimiz gözəldir, xeyirxahdır, lütfkardır!

[111] İbranilərə 3:1

[112] İbranilərə 10:20

[113] İbranilərə 11:6

[114] İbranilərə 10:22

[115] İbranilərə 4:13

[116] İbranilərə 4:14

[117] İbranilərə 4:16

İbranilərə Məktubun başqa bir yerində *“təsdiq etdiyimiz ümidi möhkəm qoruyub saxlayaq, axı vəd verən Allah sadıqdır”*^[118] deyə yazılmışdır. Burada biz yenə təsdiq etdiyimizi (amma bu dəfə imanı deyil ümidi) möhkəm qoruyub saxlamaq barədə oxuyuruq. Demək, bu ümidimizi, bu imanımızı itirə bilərik ki, onu qoruyub saxlamaq vacibdir. Bu ayə ən önəmli həqiqəti yadımıza salır: **Vəd verən Allah sadıqdır!** Bilirsiniz, bu nə deməkdir? Bu deməkdir ki, siz Allahı axtarsanız, Allahla görüşmək üçün Onu səsləsəniz, **O mütləq sizinlə görüşəcək!** Siz **tam etimadla** Allahın hüzuruna daxil olmağa çalışsanız, **Allahın hüzurundan başqa bir yerə düşməyəcəksiniz!** Vəd verən Allah sadıqdır! Onun vədi nədir? Əbədi həyat, Ən Müqəddəs yerə aparan yolun açıq olması, Müqəddəs Ruhun verilməsi və s. Allah sizə vəd verib ki, siz Onu yaxından tanıyacaqsınız!

Sadiq olan Allahımız bizə təsdiq etdiyimiz imanı qoruyub saxlamağqda kömək olacaq, amma biz də gərək Ona imanla tabe olaq. O bizə Onunla ünsiyyətdə olmağı öyrədir, lakin eyni zamanda başqa imanlılarla ünsiyyətdə olmağı da buyurur. Oxuduğumuz parçanın davamı belədir: *“Bir-birimizi məhəbbətə və xeyirxah əməllər etmək üçün necə həvəsləndirmək haqqında fikirləşək. Bəzi adamların vərdiş etdiyi kimi birgə yığışmağımızı tərk etməyəək. Lakin qiyamət gününün yaxınlaşdığını gördükcə bir-birimizi daha çox ruhlandıraraq”*^[119]. Demək, Allaha yaxınlaşarkən unutmayaq ki, O bizə Tövrət, Zəbur və İncildə yazılmış Kəlamı vasitəsilə və eləcə də başqa imanlıların dili ilə danışır.

Yaşadığımız indiki şər dövrdə yeganə ümid işığı, Müqəddəs Kitabda yazılan peyğəmbərlik sözləri, Allahın vədləridir: *“Peyğəmbərlərin sözləri bizim üçün daha inandırıcıdır. Bu sözlərə diqqət verirsinizsə, yaxşı edirsiniz. Onlar səhər açılıb dan ulduzu ürəklərinizdə doğana qədər qaranlıq yerdə işıq saçan bir çırağa bənzəyirlər”*^[120]. Bu vədlər *“müəyyən vaxt üçündür, başa çatmağa tələsir və yalan deyil. Sanki gecikir,*

[118] İbranilərə 10:23

[119] İbranilərə 10:24–25

[120] 2-ci Peter 1:19

amma gözləyin, çünki hökmən gələcək, gecikməyəcək. Budur, məğrurların niyyətləri düzgün deyil, amma saleh adam imanla yaşayacaq...^[121] Həmin vədlərin ən böyüyü, Məsihin ikinci gəlişi, dünyanın axırı və *“salehliyin sizin olacağı yeni göylər və yeni yer”*dir^[122]. Məhz buna görə İbranilərə Məktubda Habaquququn bu qədim peyğəmbərliyi təkrarlanır: *“Bir az müddətdən sonra Gələn gələcək, gecikməyəcək. Amma saleh adamım imanla yaşayacaq. Əgər geri çəkilsə, ondan razı qalmayacağam”*^[123]. İnanın, vaxt az qalıb, ancaq *“Allahın iradəsini yerinə yetirib vəd olunan şeyi almaq üçün sizin təb gətirməyə ehtiyacınız var”*^[124]. Bir az da bu dünyada imanla yaşayaq, şərə, haqsızlığa, əziyyətlərə dözək. Hər şeyə qadir olan və hər şeyi bilən Allah bizə deyir ki, O nə etdiyini bilir və hər şey yaxşı olacaq. Biz də Ona ümid bağlayacağıq, sadıq olduğuna axıradək tam əmin olacağıq. Vəd Edəni sadıq sayanlar xilas, saymayanlar isə həlak yolundadırlar. Bu kitabı yazmaqda əsas məqsədim budur ki, biz İbranilərə Məktubun müəllifi ilə birlikdə elan edək: ***“Biz isə geri çəkilib həlak olanlardan deyilik; iman edib canlarımızın xilasına nail olanlardanıq”***^[125].

[121] Habaququq 2:3–4

[122] 2-ci Peter 3:13

[123] İbranilərə 10:37–38

[124] İbranilərə 10:36

[125] İbranilərə 10:39

İmanla yeni həyata doğru

“Budur, Mən təzə bir şey edirəm...”^[126]

İmanla yaşamaq istəyiriksə, həmişə yeni şeylərə hazır olmalıyıq. Bizim Allahımız qeyri-məhduddur, möcüzələri də təkraredilməzdir. Əsrlər boyu yaşamış mömin insanlar Allahın etdiyi təzə şeylərin şahidi olmuşlar. Biz Allahın keçmişdə gördüyü işlərin eynisini bu gün edəcəyini gözləməməliyik. Allahın bizim dövrümüzdə, bizim həyatımızda, bizim nəslimiz üçün yeni şeylər edəcəyini gözləməliyik.

Xanoka qədər bütün insanlar ölmüşdü, Xanok isə diri-diri Allahın yanına aparıldı. Nuh Xanok kimi Allahı sevən saleh adam olsa da, Xanok kimi ölməyəcəyini gözləmədi. O, Allahın şəxsən ona dediyi sözə diqqət yetirib gəmi tikdi və ailəsi ilə birlikdə xilas oldu. Bəlkə, İbrahim də Xanok kimi ölmədən Allahın yanına gedəcəyini və ya Nuh kimi bir gəmi tikəcəyini zənn edə bilərdi. Lakin o, bunu etmədi, əksinə, Allahdan təzə vədlər, təzə əmrlər, təzə iman aldı.

İman, Allahın əvvəl heç vaxt olmamış təzə şeylər edəcəyinə inanmaq deməkdir. İmanımız bizi Allahdan yeni, qeyri-adi şeylər, inanılmaz möcüzələr, indiyədək insanın ağına gəlməmiş işlər edəcəyini gözləməyə vadar edir.

İsa dedi: *“Sizə doğrusunu deyirəm: əgər siz yolunuzdan dönüb uşaqlar kimi olmasanız, Səməvi Padşahlığa əsla daxil ola bilməzsiniz. Beləliklə, kim bu uşaq kimi özünü aşağı tutarsa, Səməvi Padşahlıqda ən böyüyüdür”*^[127]. Əziz qacı-qardaşlarım, imansızlıq, qorxu və şübhədən əl çəkin! Rəbbin sözlərini uşaq kimi qəbul edin! Saf ürəklə Rəbbə inanın! İnanın ki, Rəbb sizin vasitənizlə Öz qüdrətini göstərəcək və siz Onun fəvqəltəbii işlərinin şahidi və hətta iştirakçısı olarsınız. Bunun üçün dua edin, oruc tutun, Allahı axtarın, Ona yaxınlaşın; O sizə bir şey buyuranda və yol verəndə,

[126] Yeşaya 43:19

[127] Matta 18:3–4

belə fürsətlərdən istifadə edin. Fəal olun! Hərəkət edin! Hələ neçə-neçə “Qırmızı dənizlər” sizin önünüzdə yarılaçaq, neçə-neçə “quru səhralarda” sular axacaq, kor gözlər açılacaq və qoxumuş “Lazarlar” qəbirlərindən çıxacaqlar!

“Əvvəlki şeyləri yada salmayın, köhnə hadisələr barəsində düşünməyin. Budur, Mən təzə bir şey edirəm, O artıq baş verir, məgər siz bunu başa düşmürsünüz? Bəli, Mən çöllükdə yol salacağam, quru torpaqda çaylar yaradacağam... Bu xalqı Mən Özüm üçün yaratdım ki, Mənə həmdlər söyləsin...”^[128]

[128] Yeşaya 43:18–21

Müasir iman qəhrəmanları

*“Allahın kəlamını sizə danışan rəhbərlərinizi yada salın. Onların həyat tərzinin nəticəsinə baxıb **imanlarını nümunə olaraq götürün.** İsa Məsih dünən, bu gün və əbədi olaraq eynidir”^[129]. İsa Məsih Nuhun, Musanın, Həvarilərin dövrlərində olduğu kimi, indiki dövrdə də eynidir və əbədi olaraq eyni olacaqdır. İsanın iman yolunu tutan, bizə nümunə olan iman qəhrəmanları təkcə keçmişdə yaşamamışlar, indi də yaşayırlar. Buna görə də bu kitabın son hissəsini bizim dövrümüzdə, yəni keçən əsrdə yaşamış iman qəhrəmanlarına həsr edirəm. Onlardan bəziləri indi, XXI əsrin ilk illərində hələ də yaşayırlar. Müxtəlif ölkələrdə anadan olmuş, ayrı-ayrı məsihçi məzhəblərinə mənsub olan bu insanların bir ümumi xüsusiyyəti Məsihə iman edərək Allaha yaxınlaşması və Allahı şəxsən tanımasıdır. Mən çoxlu müasir iman qəhrəmanlarının həyatı barədə oxumuşam, lakin bir neçəsi məni dərinlən təsir etmişdir. Burada mən XX əsrdə xidmət etmiş və XXI əsrin ilk illərində dünyasını dəyişmiş baptist rus imanlısı Mixail Xorev, lüteran rumıniyalı pastor Riçard Vurmbrand və şəxsən tanımaq şərəfinə nail olduğum, hələ də sağ olan misirli presviterian ağsaqqal doktor Menis Əbdünnurun həyatından bir neçə səhifə yazacağam. Biz bu imanlı qardaşların *“həyat tərzinin nəticəsinə baxıb”* imanlarını nümunə olaraq götürə bilərik. Bizdən əvvəl iman yolunda yerimiş bu imanlıların estafeti bizə keçir, onların bizə ötürdükleri “iman məşəlini” gələcək nəsllə layiqincə ötürməkdən biz məsuliyyət daşıyıırıq. Gəlin, onlardan iman dərsi götürək:*

1. Mixail Xorev və atası

Həvari Paul Timoteyə *“Səndəki riyasız imanı yadıma salıram. Əvvəlcə nənən Loida və anan Evnikinin saxladığı bu imanı, əminəm ki, sən də saxlayırsan”^[130]* — yazmışdır. Rus baptist cəmiyyətinin

[129] İbranilərə 13:7–8

[130] 2-ci Timoteyə 1:5

üzvü Mixail Xorev də öz atasının saxladığı imanı saxlayıb, onun tutduğu yolu tutub. Atasının bu dünyada ömrü nisbətən qısa oldu. İmanla yaşayan bu adam ölümü də imanla qarşıladı. 1939-cu ildə Rusiyanın Sverdlovsk vilayətinin Tavda şəhərindəki həbsxanada vəfat etdi.

O dövrdə Stalin rejimi möminləri təqib edirdi. Mixail Xorevin ata-anasının pasportlarını əllərindən aldılar. Dörd uşaq atası olan bu adam Rəbbə saf ürəklə etibar edərək çətin vaxtlarda dəfələrlə Rəbbin möcüzəli köməyinin şahidi olmuşdu.

Dörd uşağın ən kiçiyi olan Mixail doğulanda həkimlər onun gözlərinin çox zəif görəcəyini, yaxud tamamilə kor olacağını söylədilər. Bunu öyrənən ata körpəni qucağına götürüb dedi:

— İndi biz Rəbbin ailəmizə verdiyi bu gözəl hədiyyəyə görə şükür edəcəyik!

Ana etiraz etdi:

— Düzdür, amma bir yandan bu bizim üçün sevinc deyil, kədərdir. Axı oğlumuz xəstədir... Hələ bilmək olmur, bəlkə kor oldu!

— Əzizim, sən razısanmı ki, Rəbb heç vaxt səhv etməz?

— Sözsüz. Səhv etməz, amma...

— Doğrudan, bizim oğlumuz başqa uşaqlar kimi sağlam deyildir, lakin xəstəliyi istisnadır. Elə deyil?

— Elədir, amma...

Ata ananın etiraz etməsinə imkan vermirdi:

— Əgər Allahın iradəsi olmadan başımızdan bir tük belə düşmürsə, onda bu işdə də Allahın bir planı var. Biz də bu gözəl planına görə Allahımızı izzətləndirəcəyik.

Mixailin valideynləri diz çöküb dua etdilər, gözəl planı üçün Allaha şükür etdilər. Mixailin atası İvan Xorev imanla gələcəyə baxıb oğlunun həyat yolu üçün şükür etdi.

Mixail Xorev hələ balaca ikən atasının etdiyi bir söhbət ürəyində dərin iz buraxmışdır. Onlar Leninqrada (hazırda Sankt-Peterburq) şəhərində yaşayırdılar. Bütün imanlı rəhbərlər və fəal xidmətçilər həbs edilmişdilər. Mixailin atası da gec və ya tez həbs ediləcəyini gözləyirdi. O, Rəbb İsa Məsihin yolunda əzablara və ölümə hazır idi. Bir gün o, uşaqlarına belə dedi:

— Uşaqlar, mən uzaq yola çıxıram. Evə qayıdıb-qayıtmayacağımı da bilmirəm. Yalnız Rəbb bilir, bu yolda məni nə gözləyir. İndi bu yola çıxmamışdan qabaq sizinlə danışmaq istəyirəm ki, harada görüşəcəyik. İstəyirəm, biz bir-birimizi itirməyə, həmişə birlikdə olaq. İnsanlar univermağa, bazara, vağzala, yaxud başqa bir izdihamlı yerə gedəndə əvvəlcədən danışırıqlar ki, işdir, bir-birini itirsələr, harada görüşəcəklər. Misal üçün, bazarın girişində, vağzalın məlumat bürosunun yanında və sairə. Güman ki, biz də qısa müddət üçün bir-birimizi itirərik. Buna görə mən təklif edirəm, “Ağ Təxt”in yanında görüşək. Səməvi Yerusəlimə girən kimi İsa Məsihin oturduğu Ağ Təxtin yanına gəlin. Orada mən sizi gözləyəcəyəm. Biz orada görüşəndən sonra artıq heç vaxt bir-birimizdən ayrılmayacağıq.

O söhbətdən üç-beş gün keçmiş onların evlərinə Rusiyanın “Daxili işlər xalq komissarlığı”ndan (NKVD) adamlar gəldilər və Mixailin atasını apardılar. O getməmişdən əvvəl ailəsi ilə birlikdə son dəfə dua etdi:

— Ya Rəbb, mən həyat yoldaşımı və uşaqlarımı çox sevirəm. Ailə ocağım mənə çox əzizdir. Amma dünyada ən çox Səni sevirəm, ona görə də əzablı dar yolu seçmişəm. İndi öz ailəmi, onların bütün ehtiyaclarını Sənə tapşırıram. Allahım, Sən sadıqsən, vədlərini həmişə yerinə yetirirsən. Bu qütbətimin vaxtı sona çatandan sonra Sənə izzət vermək üçün Sənin təxtinin qarşısında duracağam və ailəmi də orada görəcəyəm. Bu gün mənə verdiyin bu ümidə görə Sənə şükür edirəm. Qoy bu ayrılığımızda Sənin adın izzətlənsin!

Bundan sonra uşaqlar öz atalarını birçə dəfə gördülər. Sovet hökuməti onların həbsxanada ataları ilə qısa görüş keçirmələrinə icazə verdi. Dörd uşaqla ana həbsxanaya çatanda anaya belə dedilər:

— Sizin əriniz orada təbliğatla məşğul olur, ona görə sizə görüş üçün icazə verməməliyik. Ancaq uşaqlara görə icazə veririk.

Bu “təbliğat” ondan ibarət idi ki, Xorevin atası məhbusların yanında diz çöküb dua edir, ona verdiyi suallara cavab verir, Allahdan söhbət edirdi. Görüş səs-küylü bir otaqda keçirilirdi, ata ilə uşaqlar arasında böyük məsafə var idi və ataları ilə söhbətləri qısa oldu. Mixailin yadında bircə şey qaldı — atası onlara baxıb dedi: “Uşaqlar, harada görüşəcəyimiz yadınızdadır?” Sonra sağ əlini qaldırıb barmağı ilə göyə işarə edərək “Ağ Taxtın yanında!” dedi. Onun səsinə arxayınlıq və təntənə var idi. Bu sözlərdən sonra uşaqlar atalarından ayrıldılar və bir də onu görmədilər. Bir neçə ay sonra atadan anaya son məktub gəldi. Məktub çox qısa idi: “Əzizim, mənim öldüyümü eşitsən, inanma, çünki imanlı ölməz, lakin ölümdən həyata keçər!”

Mixail Xorevin həyatı barədə böyük kitab yazmaq olar. Onun həyatında çox-çox təqiblər, əzab-əziyyətlər, möcüzələr baş vermişdir. Atasının imanla dolu duaları eşidilmişdir; övladları, xüsusilə kiçik oğlu Mixail Rəbbin yolunda böyük xidmətlər göstərmişlər; bu xidmətlər sayəsində bir çox adamlar xilas olub imanda möhkəmlənmişlər.

Atası vəfat etdikdən iki il sonra Hitler Sovet İttifaqına qarşı müharibəyə başladı və Leninqrad blokadası zamanı Mixail Xorevin anası dörd uşaqla yük maşınında buz bağlanmış gölün üzərindəki “həyat yolu” ilə aclıqdan qırılan şəhərdən çıxdı. O yolla gedən maşınların əksəriyyəti göldə batdı və çox sərneşin məhv oldu. Xorevin maşınını Rəbbin Özü o biri sahilə sağ-salamat aparmışdır. Mixail böyüyüb Sovet İttifaqında ən fəal və məsuliyyətli imanlı rəhbərlərdən biri olmuşdur.

Mixail Xorev illərlə müxtəlif həbsxanalarda yatmışdır. Bir dəfə Sverdlovsk həbsxanasında Xorevin başına bir hadisə gəldi. 20 nəfər üçün nəzərdə tutulmuş kameraya 50 nəfəri basmışdılar. Qızmar yay günü idi. Məhbuslar bürküdən boğulurdular. Mixail Xorev də onların arasında idi. Tər tökürdü. Kamera papiros tüstüsü ilə dolu idi. Oksigen o qədər az idi ki, kibrit yandırmaq mümkün deyil idi. Kanalizasiya borusu dağılmışdı və hər tərəf natəmizlik və üfunətlə

dolu idi. Məhbuslar arasında çox vərəm xəstəsi var idi. Xəstələrdən bir neçəsi öldü və bu mühitdə sağlam olanlardan da bir neçəsi vərəmə tutuldu.

Mixail Xorev 18 gün belə kamerada qaldı. Allahın köməyi ilə o nə vərəmə tutuldu, nə də başqa bir iş başına gəldi. 19-cu gündə onu xüsusilə təhlükəli cinayətkarlarla bir kameraya atdılar. Orada onu artıq gözləyirdilər. Təhlükəsizlik xidməti hər şeyi əvvəlcədən hazırlamışdı.

Mixail Xorev kameraya girəndə cinayətkarlar kart oynayırdılar. Onların başçısı oyunu dayandırır amiranə səslə “Svyatoy atets!”^[131] Gəl bural..” dedi. Mixail onun yanına gələn kimi başçı ona “Danış görək, qızılını haraya qoymusan, svyatoy otets?” — dedi. “Sən keşişsən, əllərindən elə pullar keçir ki, oy-oy-oy! Kasıblar buraya düşməzlər!”

Xorevin cavabı belə idi:

— Mənim qızılıma əliniz çatmaz.

— Sən adamı güldürürsən! Səndən güclü adamların puluna əlimiz çatıb. Bax, bir cuhud da sənin kimi danışdı, amma biz onun balaca oğlunu qızğın ütü ilə yandırmağa başlayan kimi o saat özü pullarının hamısını bizə gətirib verdi. Tez danış görək! Əlimizin çatmadığı yer yoxdur!

— Hər halda mənim dövlətimə əliniz çatmaz, çünki o, Allahın Padşahlığındadır! — deyə Mixail əlini göyə qaldırır elan etdi.

O anda kimsə qəfildən Mixailin qaraciyərinə zərbə endirdi. Mixail huşunu itirib yerə sərilirdi. O özünə gələndə taxtda uzandığını anladı. Sağ qaldığına və bir adamın öz taxtını ona verdiyinə görə Allaha şükür etdi. Cinayətkarlar Xorevin tərpəndiyini görən kimi qəsdən onları eşidə biləcəyi səslə pıçıldaşmağa başladılar.

— Dəsmala sabun sürmək və bu mömini boğazdan çəkək.

[131] Rusca “müqəddəs ata”, cinayət aləmində keşişlərə verilən ad.

— Başağrısıdır bu! Boğazını kəsək vəssalam! Sonra da ülgücü əlinə soxuşdurarıq, guya özünə qəsd eləyib!

Bu söhbətlər zarafat deyil idi. Həbsxanalarda belə qanlı divanlar adi məsələ idi. Xorev ürəyində Allaha dua etdi: “Ya Rəbb! Ruhumu qəbul et! İmanlı qardaşlarımı, ailəmi tərk etmə!” Xorev İsanın yolunda şəhid edilən bütün sadıq imanlılarla, o cümlədən öz atası ilə görüşəcəyini xəyalına gətirdi. Bu düşüncələr ona təsəlli verdi və necə yuxuya getdiyindən heç özünün də xəbəri olmadı.

Oyanandan sonra Mixail eşitdi ki, eyni söhbət davam edir:

— Özümüzü əziyyətə verməyək də! Boğazından çəkək vəssalam!

— Yox, möminin qanını tökmək lazımdır! Əlinə ülgücü qoyaq və onun öz əli ilə boğazını...

O gərgin anlarda artıq ölümə gedəcəyi ilə barışan Xorev yenə ürəyində Rəbbə dua edərdi: “Ya Rəbb, əgər ölümüm Sənin adını həyatımdan daha çox izzətləndirsə, onda heç yaşamaq istəmirəm! Sənin iradən olsun. Bu həbsxanadan məni Öz yanına götür və qoy bu yatdığım son həbsxana olsun...”

Səhər Mixail Xorev yuxudan durandan sonra gəzintiyə çıxdı və sakitcə oxumağa başladı: “...Я к отчизне иду неземной по кровавым следам христиан...”^[132] Bu ilahi Mixail üçün çox əziz olmuşdu. Onun atası da həmin Sverdlovsk həbsxanasında yatmışdı...

Bu rus imanlı qardaş 18 gün ərzində belə vəziyyətdə qaldı, hər an öləcəyini gözlədi. Axşam yatanda səhərə qədər və səhər duranda axşama qədər sağ qalıb-qalmayacağını bilmirdi. Hər dəqiqənin son dəqiqə ola biləcəyini düşünürdü. 19-cu gündə nəzarətçi Xorevin başqa yerə köçürüləcəyini xəbər verəndən sonra cinayətkarlardan biri ona yaxınlaşıb əlini sıxaraq dostcasına “Atets...”^[133] — dedi, “sən qeyri-adi adamsan... doğrudan müqəddəsən. İman etdiyin Allah da, yəqin ki, var. Sən elə bilirsen ki, biz bütün söhbətlərimizi eşitdiyini bilmirdik? Hər şeydən xəbərimiz var. Amma sən gəzintiyə çıxanda

[132] Rusca: “Mən məsihçilərin qanlı izləri ilə səmavi vətənimə gedirəm”

[133] Rusca: “ata”.

başqa kameraya köçürülməyini tələb etməirdin. Adətən, hamı belə edir. Sən necə rahat-rahat yatırdın və özünü müdafiə etməyə belə, çalışmırdın? Sən bilirdin ki, biz səni öldürəcəyik, amma gündən-günə özün əllərimizə gəlirdin... qeyri-adi adamsan vallah...”

Sonra bu məhbus öz vəhşi amiranə səsi ilə “Atetsi yola salın” — deyə əmr etdi. Cinayətkarlar imanlı qardaşın çantasını ərzaqla doldurdular. Beləcə Allah Mixailin yoluna kifayət qədər ərzaq yetirdi. Xorev bu ərzağa baxanda İlyas peyğəmbər yadına düşdü. İlyasa qarğalar yemək gətirərdi. Xorevin çantasını da bu mənfur cinayətkarlar doldurmuşdular. “Rəbbin yolunda şəhid olmaq asandır” — deyirdi Mixail Xorev, “Bir saniyədə bu dünyanı tərk edib İsanın hüzuruna düşürsən. Gündən-günə ölümü gözləmək ondan qat-qat çətindir...”

Bizim dövrümüzün rus iman qəhrəmanı Mixail İvanoviç Xorevin həyatında bu kimi əhvalatlar tez-tez baş verirdi. Onun nümunəsi minlərlə imanlını ilhamlandırırmış, ürəkləndirmiş və möhkəmləndirmişdir.

2. Riçard Vurmbrand

1945-ci ildə kommunistlər Rumıniyada hakimiyyətə gələndə parlament binasında böyük bir iclas keçirdilər. O iclasda bir çox məsihçi rəhbərlər — keşiş, yepiskop, vaiz və pastorlar iştirak etdilər. Ruhani rəhbərlərin əksəriyyəti kommunistlərin qorxusundan iclasın fəxri sədri kimi İosif Stalini seçmişdilər və bir-bir səhnəyə çıxıb kommunizmin məsihçiliklə eyni olduğunu və öz icmalarının kommunizmə sadıq qalacağını bildirirdilər.

O iclasda iştirak edən rəhbərlər arasında Məsihi qəbul etmiş yəhudi Riçard Vurmbrand və həyat yoldaşı da iştirak edirdilər. Onlar qorxaq rəhbərlərin nitqlərinə qulaq asarkən yoldaşı Riçarda “Dur, bu rüsvaylığı Məsihin üzündən sil! Onlar Rəbbin müqəddəs üzünə tüpürürlər!” — deyə pıçıldadı. Riçard ona belə dedi: “Mən bunu eləsəm, sən ərsiz qalacaqsan”. Yoldaşı ona “Mənə qorxaq ər lazım deyildir!” — deyə cavab verdi. Onda Riçard durub səhnəyə çıxdı, məsihçiləri öldürən kommunistlərə deyil, Allaha və Məsihə izzət

verdi. O bütün imanlıları hər şeydən əvvəl Allaha sadıq qalmağa çağırırdı. Bu iclasdakı nitqlər radioda yayımlanırdı və Riçardın o nitqini bütün ölkə eşitdi.

Bundan sonra kommunist hökuməti Riçardı xüsusi qeydə aldı. O vaxtdan bəri Riçard Rumıniyada gizli məsihçi cəmiyyətinə rəhbərlik etməyə başladı. O, gizli dəzgahlarda minlərlə İncil kitabı çap etdi. Kitabın üzündə Karl Marksın şəkli və “Din, xalq üçün tiryəkdir” sözləri var idi. İlk on səhifədə kommunist rəhbərlərindən sitatlar verilmiş və on birinci səhifədə yazılmış idi ki, o ilk səhifələrin hamısı tam ağılsızlıq və səhv idi, bundan sonra isə oxucuya həqiqət deyiləcək. Kitabın qalan hissəsi Allahın Kəlamından ibarət idi. Kommunist senzurası bu kitablara üzdən baxıb dərhal onları tövsiyə edir və böyük iclaslarda, kommunistlərin qurultaylarında paylanmasına imkan verirdi.

1948-ci ildə həm Riçardı, həm də həyat yoldaşını həbs etdilər. Həyat yoldaşı üç il əmək düşərgələrində qaldı, Riçard isə on dörd il həbsxanalarda saxlandı və dəhşətli işgəncələr, əzab-əziyyət və təhlükələrə rəğmən Məsihə sadıq qaldı. On dörd il ərzində bu iman qəhrəmanı nə Müqəddəs Kitabı, nə də başqa bir kitab görmüşdü. Hədsiz aclıqdan, işgəncə çəkməkdən və böyük dozalarda narkotik içirdilməkdən yazma qabiliyyətini itirmiş və Müqəddəs Kitabın ayələrini artıq yaddan çıxartmış olan bu imanlı qardaş on dörd il həbsxanada qaldıqdan sonra Tövratdan bir ayəni xatırladı — Yaqub da Rəhiləyə görə on dörd il zəhmət çəkmişdir: “*Onu sevdiyi üçün bu müddət gözünə bir neçə gün kimi göründü*”^[134].

Bundan sonra Riçardı evə buraxdılar. Rumıniyanın hökuməti onu 35 nəfərdən ibarət bir dini icmanın rəhbəri təyin etdi və ona tapşırırdı ki, icmanın üzvlərinin sayı artmasın. İcmanın 35 nəfərdən yuxarı olmamağına o özü məsuliyyət daşıyacaq idi. Bundan əlavə, o, hökumətin agentı kimi hər üzvü barədə məlumat verməli və cavanları toplantılara buraxmamalı idi.

[134] Yaradılış 29:20

Belə şərtlər Riçard üçün qəbuledilməz idi. O yenə gizli fəaliyyətə başladı və tezliklə təkrar həbs edilmək təhlükəsində idi. Təhlükə get-gedə artırdı. O zaman Norveç yəhudi missiyası və Yəhudi məsihçi birliyi təşkilatları Riçardın Rumıniyadan köçməsi üçün Rumıniya hökumətinə on min dollar pul ödədi. Riçard əzab-əziyyətdən qorxmurdu və təhlükəli olsa da Rumıniyada qalmaq istəyirdi, lakin gizli imanlılar cəmiyyətinin üzvləri onun getməsinin vacib olduğuna inandıqlarını bildirdilər və ona “gizli məsihçi cəmiyyətinin səsi” olmağı tapşırdılar. Riçard ancaq bir məqsədlə — dünyada kommunist rejimindən əziyyət çəkən gizli məsihçi cəmiyyətləri barədə həqiqəti danışmaq məqsədilə Qərbə köçdü.

Riçard buraxılmazdan əvvəl onu iki dəfə gizli polisə çağırdılar. “Hökumətimiz sənin üçün pul aldı” — dedilər. “İndi sən Qərbə gedib orada nə qədər istəsən Məsihi təbliğ edə bilərsən, ancaq bizə qarşı bir söz deməyəsən ha! Bax bizə qarşı bir söz desən, biz sənə bilirsən, nə edəcəyik? Min dollara bir qanqster tutacağıq və o səni məhv edəcək. Yaxud özümüz səni qaçırdacağıq”.

Riçard onların zarafat etmədiklərini çox yaxşı bilirdi. Onlar bir nəfəri Avstriyadan qaçırdıb Rumıniyaya gətirmişdilər və bütün dırnaqlarını çıxartmışdılar. Amma Riçard onların hədələrindən qorxmadı. 1965-ci ildə onun ailəsi ilə birlikdə Rumıniyanı tərk etməsinə icazə verildi.

Riçard Qərbə getməzdən əvvəl qəbiristanlığı ziyarət edib onun həbs edilməsi və işgəncə çəkməsi üçün əmr vermiş polkovnikin qəbri üstünə bir gül qoydu. Bununla o özünü ruhən ölü kommunistlərə Məsihi tanıتماğa həsr etdiyini ifadə etdi.

Qərbə çatan kimi Riçard təqib edilən məsihçilərə xidmət edən “Voice of the Martyrs” (“Şəhidlərin səsi”) missiyasını yaratdı və kommunist hökumətlərinin məsihçilərə nə qədər əzab-əziyyət verdiyi barədə cəsarətlə danışmağa başladı. Rəbb Riçardı bütün təhlükəli vəziyyətlərdə qorudu, belə ki o, uzun ömür yaşayıb Rəbbin təyin etdiyi gündə dünyasını dəyişdi. Onun yaratdığı missiya fəaliyyətini davam etdirir. Missiyanın şüarı İbranilərə Məktubun 13:3-dür: “*Özünü həbsdə olanların yerinə qoyaraq onları yada*

salın. Əzab-əziyyət içində olanları da elə xatırlayın ki, sanki özünüz onlarla birgə əzab-əziyyət çəkirsiniz”.

3. Menis Əbdünnur

1930-cu ilin oktyabr ayında Misirin Assyut şəhərində bir pastorun ailəsində anadan olmuş Menis on beş yaşından iman yoluna gəldi və indiyədək bu yolla gedir. Menisin həyatında çox-çox gözəl əhvalatlar baş verib, Rəbb İsayə sadıq qalan bu xidmətçi Rəbbin sədaqətini dəfələrlə görmüşdür. Onun həyatından bir neçə maraqlı əhvalat haqqında qısaca yazmaq istəyirəm.

1945-ci ilin dekabrın 14-də Menis bir məsihçi toplantısında vəzə qulaq asdıqdan sonra özünü Rəbb İsayə həsr etdi. İki gün sonra dekabrın 16-da o, sakit bir yerdə dua etmək və Allahı düşünmək istəyib bir futbol meydançasına getdi. Orada gəzişərkən birdən “Sən pastor olacaqsan” deyən bir səs eşitdi. Menis o sözləri öz qulaqları ilə eşitdi və elə bildi ki, arxasında kimsə var. Danışanı görmək üçün üzünü çevirib baxdı, amma heç kimi görmədi. Bir az gəzdikdən sonra Menis yenə bu sözləri deyən həmin səsi eşitdi. Bir neçə dəqiqə sonra bu, üçüncü dəfə də təkrarlandı. O zaman Menis Allahın ona danışdığını başa düşdü.

Menis kimyaçı olmağı arzulamışdı. O, pastor olmaq istəmirdi. Allahla ünsiyyətdə ola-ola öz həyatı üçün Allahın iradəsini öyrəndi. Həmin gün Menis Allahın çağırışı ilə razılaşıaraq özünü pastor xidmətinə həsr etməyi qərara aldı. Diz çöküb belə dua etdi: “Ya Rəbb, mən pastor olmaq istəmirəm, amma əgər Sən bunu istəyirsənsə, mən Sənin istədiyini etməyə hazıram, ancaq Sən mənə bu xidmətdə sevinc ver!”

Bir neçə ay sonra Menis valideynlərinin xeyir-duası ilə Qahirə müjdəçi ilahiyyat seminariyasına daxil oldu. 1946-cı ilin oktyabr ayında Menis Əbdünnur həyatında ilk dəfə Misirin paytaxtı Qahirəyə getdi. 1947-ci ildə yay tətili zamanı Menis Qahirədən 70 km şimalda yerləşən Tanta şəhərində təşkil olunmuş bir konfransda iştirak etdi və orada Markos Əbdülməsihi adında bir pastorla söhbət edərək Müqəddəs Ruhla necə dola biləcəyini ondan soruşdu. Pastor

Əbdülməsih ona dedi ki, bunun iki şərti var: 1) bütün ürəyi ilə Rəbbə itaət etməyi arzulamaq (Həv. 5:32 — “*Allahın Özünə itaət edənlərə verdiyi Müqəddəs Ruh*”); və 2) Ruhla dolduğuna inanmaqdır. O həmçinin dedi ki, səmərəli xidmətin sirri, Müqəddəs Ruhun qüvvəsidir (Həv. 1:8 — “*Müqəddəs Ruh üzərinizə enəndə siz qüvvət alacaq... hər yerdə Mənim şahidlərim olacaqsınız*”). Bundan sonra Menis Müqəddəs Ruhla doldu, onun xidməti qüvvətləndi və səmərəli oldu.

Bir gün gənc Menis bir cəmiyyətə köməkçi kimi göndərildi. Orada olarkən maraqlı bir əhvalat oldu. Menis o cəmiyyətin bir rəhbəri ilə üzlərinin siyahısına baxanda, onların hələ baş çəkmədikləri bir qadının adını gördü. Menis gedib ona baş çəkməyi təklif edəndə rəhbər ona dedi:

— Yox, bu qadına baş çəkmək olmaz.

— Niyə olmaz?

— Çünki onun əri dəhşətli adamdır!

Doğrudan da, o qadının əri içki içən, zina edən və adam öldürən dəhşətli bir kişi idi. Adı Həbib idi. Bütün şəhər ondan çəkinirdi. Lakin Menisin fikri başqa idi:

— İsa məhz belə adama birinci baş çəkərdi.

Cəmiyyətin rəhbəri Menisə dedi:

— Yaxşı, mən sənə onun evini göstərəm. Sən girərsən, mən isə səni bayırda gözləyəm.

Onlar oraya çatanda Menis qapını döydü. Həbib pəncərədən baxıb “Kimdir?” — deyə soruşdu.

— Müjdəçidir! — deyə Menis cavab verdi.

Həbib cəld qapıya yaxınlaşıb açdı və Menisə:

— Mənim qapıma heç vaxt nə müjdəçi, nə də keşiş gəlib, — dedi.

Menis Həbibə İsanın günahkarları çox sevdiyini anlatdı, samariyalı qadının, Zakkayın hekayələrini danışdı. Axırda Həbib ağlaya-ağlaya Məsihi qəbul etdi və onun həyatı o qədər dəyişdi ki, bütün şəhər ancaq ondan danışdı.

Üstündən illər keçdi, cavan Menisin 45 yaşı oldu. O vaxta qədər onun həyatında nələr baş verməmişdi! Bunu nəql etmək üçün ayrı bir kitab yazmaq lazım olardı. Mən isə burada ancaq qısaca iki-üç maraqlı əhvalat barədə yazacağam. Menisin 45 yaşı olanda onu Qahirədəki “Qəsr Əl Dobara” adında imanlılar cəmiyyətinin baş pastoru seçdilər. Menis oraya gələndən sonra cəmiyyətin üzvlərinin sayı iki dəfə ikiqat artdı. Bu gün Qəsr Əl Dobara Yaxın Şərqdə ən böyük müjdəçi məsihçi imanlılar cəmiyyətidir — min beş yüzdən çox rəsmi üzvü var və yeddi minə yaxın adam hər həftə müxtəlif toplantılarda iştirak edir. Cəmiyyət çoxlu kiçik qruplardan ibarətdir və hər bir qrup kiçik imanlı ailəsi kimidir.

2003-cü ildən bəri Qəsr Əl Dobara Sat-7 adında bir peyk televiziya xidmətində fəal iştirak etmişdir. Pastor Menis Misirdə ancaq xristian əhalisinə deyil, bütün insanlara Müjdəni yaymağa can atmışdır. Bu səbəbdən onun həyatı ən azı iki dəfə təhlükəli vəziyyətdə qalmışdır.

Hələ 1981-ci ildə Misirin prezidenti Ənvər Sadat Misirin 1500 radikal adamının həbs edilməsi üçün fərman imzalamışdı. Pastor Menis Əbdünnur müsəlmanlara Müjdəni yaydığından onun adı da o siyahıya düşmüşdü. Bu xəbər çıxanda pastor bütün gecəni yatmayıb tutulmasını gözlədi. O, bütün gecəni Müqəddəs Kitabdan Yeremya peyğəmbərin 18-ci fəslini oxuyub dua etdi. Rəbb Yeremyaya dulusçunun evinə enməyi buyurub “*orada sözlərimi sənə bildirəcəyəm*”^[135] — dedi. Yeremya gedib dulusçunun çarx üzərində işlədiyini gördü. Menis özünü dulusçunun çarxda palçıqdan düzlətdiyi bir qab kimi hiss edirdi. Çarx fırlandıqca qabın başı gicəllənir. Dulusçunun barmaqları palçığı sıxıb ondan bir forma düzlədir. Menis də o gecə çox sıxıldığını hiss edərək belə dua edirdi:

[135] Yeremya 18:2

— Ya Rəbb, qoy Sənin istədiyin kimi olsun. Məni Öz istədiyin şəkllə sal!

Bu vəziyyətdə Menis bir mənada Rəbbin qucağında olduğundan təsəlli tapırdı. O, Rəbbə tam etibar edərək, “Rəbb bilir. Yəqin ki, bu mənim üçün faydalıdır” — deyə düşünürdü.

O gecə Menisin adı naməlum bir səbəbə görə polisın siyahısından çıxarıldı. Böyük Dulusçu onu həbs edilməkdən qorudu.

2000-ci ilin may ayında bir kişi, pastor Menisin ofisinə girdi. O, pastorun qarşısında durub üç tapança çıxartdı, onun başına tərəf uzatdı və birinin gülləsiz, ikisinin də güllə ilə dolu olduğunu ona göstərdi. Birinci tapança Menisin başına yönəldəndə o, fikrində belə dua etdi: “Mən hazıram, ya Rəbb”. İkinci tapança yönəldəndə “Qoy yaxşı vursun, ya Rəbb. Mən iflic olub həyat yoldaşıma yük olmaq istəmirəm” — dedi. Axır ki, üçüncü tapançanın qarşısında pastor Menis o kişiye:

— Əyləş. Mən sənə necə qulluq edə bilərəm?” — deyə ondan soruşdu.

— Mənə Məsihdən danış.

— İnan, sənə Məsihdən danışmağım üçün mənə üç tapança ilə gəlməli deyil idin. Birinci sən özün Məsih barədə bildiklərini mənə danış, sonra mən sənə qalanını danışaram.

O adam bir neçə gün Menis Əbdünnurun yanına gəlib Xilaskar barədə öyrəndi. 2000-ci ilin oktyabr ayında onu axırıncı dəfə məbəddə gördülər. O, Rəbbin süfrəsini qəbul etdi, sonra pastor Menisə belə dedi: “Siz mənim həyatımda öz barmaq izinizi qoymusunuz!” Pastor Menis iman vasitəsilə bir gün o adamı cənnətdə görəcəyinə ümid edir.

50-dən artıq kitabın müəllifi, 45-dən çox kitabın tərcüməçisi, 1000-dən çox ərəb məsihçi məqaləsinin müəllifi Menis Əbdünnur radiodan, peyk televiziyasından və internetdən minlərlə ərəbə səslənmişdir. Onun “Məhəbbət əsla tükənməz” adında çox gözəl bir kitabı Azərbaycan dilinə də tərcümə edilmişdir.

Bir gün pastor Menis Riçard Vurmbrand ilə görüşəndə Vurmbrand ona dedi:

— Əgər sən qorxmasan, onlar səndən qorxacaqlar.

— Bəli, mən çoxdan belə yaşayıram və heç nədən qorxmuram — deyə misirli iman adamı rumıniyalı iman adamına cavab verdi.

İman elə bu deməkdir. Qorxuda nə məhəbbət var, nə də iman. Məhəbbətlə fəal olan imanda isə qorxu yoxdur. Ancaq bu kimi imanla Rəbbə sadıq qalmaq və Rəbbi razı salmaq olar.

Mənim şəhadətim

“Biri varmış, biri yoxmuş, bir ədalətsiz padşah, bir də zəhmətsevən Murad varmış. Padşah sarayda hökm edərmiş. Murad da pinəçiliklə gün keçirib həyat sürərmiş...”

Bu şəhadətimi Azərbaycan xalq nağılı ilə başlamağım təsadüfi deyildir. Allah *“dəfələri və müxtəlif yollarla”*^[136] insanlara danışır və hələ danışmaqdadır. Mən tələbə olanda Allah mənə “Pinəçi Murad və şah” adlı nağıl vasitəsilə danışdı.

İyun ayı idi. Mən iş axtarıb tapa bilmirdim. Bir ay sonra Türkiyədə bir tədbir keçiriləcək idi və mən hiss edirdim ki, Allah mənim də o tədbirdə iştirak etməyimi istəyir. Ancaq oraya getmək üçün mənə yol pulu, mehmanxana pulu və yemək pulu lazım idi. Mən sadəcə bir tələbə idim və 500 dollar pul tapmaq mənə çox çətin görünürdü. Bir ay vaxt qalmışdı və heç bir iş rastıma gəlməmişdi. Bir ay içərisində o qədər pul heç vaxt qazanmamışdım, amma Allahın bir möcüzə ilə mənə bu pulu yetirəcəyinə inanırdım. Hər gün dua edir və gözləyirdim.

Bir gün mən Azərbaycan dili dərsləri^[137] götürüb oxumağa başladım. Oxuduğum əsər “Pinəçi Murad və şah” nağılı idi. Bu nağılın məzmunu qısaca belədir:

Ədalətsiz padşah istədi bilsin ki, onun ədalətsizliyi haqqında xalq nə deyib, nə danışır. O, vəziri ilə məsləhətləşib paltarını dəyişdi, saraydan çıxdı. Şəhəri gəzib dolandı, bir həyətin yanından keçərkən evdən gülmək səsi eşidib dayandı.

— Kim ola bilər ki, mənim dövrümdə ucadan gülsün? — deyər qapını döydü.

[136] İbraniyə 1:1

[137] Azərbaycan dili (rus məktəbinin 9-cu sinfi üçün). M.S. Aslanov, Ə.M. Abbasov. Maarif nəşriyyatı, Bakı — 1985.

— Kimdir? — deyə həyətdən bir səs gəldi.

Padşah cavab verdi:

— Qərrib bir qonağam, şəhərə təzə gəlmişəm. Qalmağa məkanım, yatmağa yerim yoxdur. Bir gecəliyə məni qonaq saxlayın.

— Mənim qapım da, kasıb süfrəm də həmişə qonaq üzünə açıqdır. Bir qonağım var, qoy olsun iki, — deyib ev yiyəsi qapını açdı.

Beləliklə pinəçi Murad padşahı qonaq qəbul etdi. Yer salıb yatmaq istəyəndə padşah dedi:

— Bir söz soruşmaq istəyirəm.

— İkisini soruş, qonaq qardaş, — deyə ev yiyəsi dilləndi.

— Sənin günün-güzəranın mənim çox xoşuma gəldi. Bilmək istəyirəm ki, sən nə işin sahibisən. Nə yolla çörək qazanıb gün keçirirsən?

— Nə iş sahibi olacağam? Pinəçiyəm, adım da Murad. Səhərdən axşama kimi küçə başında oturub çörək qazanıram. Gündəlik qazancımla bir-iki qonaq çağırıb bu daxmada gün keçirirəm.

Padşah bir söz deməyib fikrə getdi. Günəşin işığı gecənin qaranlıq pərdəsini açarkən pinəçi Murad padşahı yola salıb dedi:

— Qonaq qardaş, əgər axşama kimi yatmağa yer tapmasan, utanma, bizə gəl, gözüüm üstə yerin var.

Padşah razılıq edib Muraddan ayrıldı. O gün şəhərdə car çəkib belə bir xəbər verdilər:

— Ey camaat, bilin və padşahın hökmündən xəbərdar olun. Bu gündən sonra heç kimə icazə verilmir ki, küçədə oturub pinəçilik etsin. Hər kəs bu əmrə əməl etməsə, padşahın qəzəbinə gələcəkdir.

Axşam vaxtı padşah yenə də paltarını dəyişib, çomağını götürdü və saraydan çıxıb bir baş pinəçinin evinə tərəf yönəldi. O, qapıya çatar-çatmaz tar-qaval səsi eşitdi. Bu səs Muradın evindən gəlirdi. Padşah təəccüb edib qapını döydü. Murad qapını açıb padşaha dedi:

— Qərib qonaq, xoş gəlmisən, özü də vaxtında gəlmisən.

Padşah içəri daxil olub gördü ki, otaqda başqa qonaqlar da vardır. Süfrə açılmış, yeməklər düzülmüşdür. Qonaqların başı yeməyə qarışmışdır. Padşah Muraddan soruşdu:

— Görünür, bu gün pinəçilikdən çox qazanmısan?..

— Xeyr, padşah mənim halal sənətimi qadağan etdi.

— Bəs bu qonaqlığın xərci hardandır?

— Ey qonaq qardaş, elə ki car çəkib padşah əmrini xəbər verdilər, mən özümü itirmədim. Hökmün ağırlığı məni qorxutmadı. Bir süpürgə götürüb evlərin və dükanların qabağını süpürdüm. Azdan-az, çoxdan-çox nə verdilərsə, qane olub aldım. Zəhmətim artırsa da, qazancım da az olmadı. “İmkanım varsa, qoy süfrəmin başında oturanların sayı da çox olsun” — deyib qonşularımı da qonaq çağırdım.

Bundan sonra padşah süpürgəçiliyi də qadağan etdi. Hər gün padşah əmr verir, Muradın əl atdığı hər sənəti qadağan edirdi. Lakin Murad hər axşam süfrə açıb qonaqları qəbul edirdi, padşah da bu pinəçi ilə bacara bilmirdi.

Axır ki, bir gün padşahın adamları Muradı tələyə salıb saraya gətirdilər və padşah onu özünə saray məmuru təyin etdi. Murad padşahın bu mərhəmətinin mənasını başa düşmədi. Onu geyindirdilər, belinə bəzəkli, naxışlı qılınc bağladılar. Axşam gün batanadək sarayda saxlayıb padşahın gözü qabağında dayandırdılar. Şəhərin üzərinə qaranlıq çöküb çıraqlar yananda padşah Murada dedi:

— İndi get sabah səhər tezdən gəlib əmrimi gözlərsən.

— Baş üstə! — deyib Murad saraydan çıxdı və evinə tərəf yollandı.

Murad gedəndən sonra padşah da paltarını dəyişib sarayı tərk etdi. O gəlib Muradın evinə çatanda qapıya vurulmuş fanarı görüb heyrdə qaldı. Qonaqların biri gəlib biri gedirdi. Murad qapıda durub qonaqları qəbul edirdi. Arvadı da xörək hazırlayırdı. Qonaqlar

yeyib içincə padşahın ürəyi döyünür və bugünkü qonaqların xərcini onun haradan tapdığını bilmək istəyirdi. Söhbət arasında macal tapıb Muraddan soruşdu:

— Bu xərc haradandır?

— Padşah hesabına.

— Açıq danış, məni başa sal.

— Bu gün padşahın adamları məni tutub saraya apardılar. Geyindirib sarayda saxladılar. Padşah məni axşama kimi buraxmadı. Qaranlıq düşəndən sonra evimə getməyə icazə verdi. Mən də pulsuz evə gəlsəydim, süfrəm bağlı qalacaqdı. Odur ki, fikirləşib çarə tapdım. Padşahın verdiyi qılincin tiyəsinə girov qoyub pul götürdüm. Qonaqlıq üçün nə lazımdırsa, alıb evə gətirdim. Süfrəni bəzəyib qonaqlarımı dəvət etdim.

— Bəs tiyəsiz qılıncla padşahın yanına necə gedəcəksən?

— Əvəzinə taxta tiyə düzəltdirib yerinə salmışam.

O gecə padşahın gözünə yuxu girmədi. Sabah Murada necə divan tutacağını düşünürdü. O düşünürdü ki, sabah Murad onun suallarına nə cavab verəcək və çətin vəziyyətdən necə çıxacaq.

...Səhər açılan kimi Murad öz yolu, “qonaq” da öz yolu ilə saraya getdilər. Murad gəlib saraya çatanda bir neçə zəncirli dustağın həyətdə saxlandığını gördü.

— Bu gün padşah qatillərə divan tutacaqdır, — deyə Muradı xəbərdar elədilər. Padşahın taxtı eyvanda quruldu, padşah gəlib oturdu. O, acıqlı nəzərlə vəzirə baxıb dedi:

— Qatillər hazırdırmı?

— Bəli, şah sağ olsun.

— Mənim saray məmurum buradadırmı?

— Mən əmrə hazıram, — deyib Murad irəli gəldi. Padşah Murada əmr etdi:

— Bu saat qabaqda dayanmış dustağın boynunu vur!

Murad padşahın əmrini eşidən kimi düşündü, özünü itirmədi. Sürətlə dustağın yanına gəldi və dedi:

— Ey dustaq! Sənin günahın varmı, qatilsənmi, ya yox, bu mənə məlum deyildir. Padşah əmr edir, mən də onun əmrinə tabe olub sənin boynunu vururam. Əgər, doğrudan da, qatilsənsə, qoy mənim qılıncım ülgücdən də iti olub, sənin başını bədənindən ayırsın. Yox, əgər günahın yoxdursa, mənim qılıncım taxtaya dönüb parça-parça olsun.

Bunu deyib sürətlə qılıncını çəkdi və dustağın boynuna vurdu. Qılınc sınıb iki parça oldu. O, üzünü padşaha tutub dedi:

— Ey padşah... Bu adam qatil deyilmiş. O, müqəssir olsaydı, mənim qılıncım taxtaya dönməzdi.

Padşah Muradın bu hazırcavablığına, ağlına və tədbirinə etiraz etməyə söz tapmayıb dedi:

— Ay pinəçi Murad, mən səninlə bacara bilmədim.

Mən nağılı oxuyub qurtardıqdan sonra ürəyimdə öz-özümə dedim:

— Bax, bu adam Allaha iman etmədən, ancaq özünə güvənərək o qədər bacarıqlı oldu, hər gün süfrə açıb yoxsullara çörək verməyi bacardı. Mən isə Rəbbi tanıyıram, Rəbbə iman edirəm, amma beşcə yüz dollar qazana bilmirəm ki, gedim Türkiyədə Müqəddəs Kəlamın çörəyini insanlara paylayım.

O zaman diz çöküb belə dua etdim:

— Ya Rəbb, mən də yuxusuz qalmaqdan, səhərdən axşama qədər zəhmət çəkməkdən, hər cür işi görməkdən qorxmuram. Yalvarıram, mənə iş ver! Mən işləməyə hazıram. Mən əlimi ağdan-qaraya vurmada Səndən yardım gözləmək istəmirəm. Səndən iş istəyirəm və mənə iş verəcəyinə inanıram. Bir ay ərzində 500 dollar qazanacağıma inanıram, çünki Sən mənə o işi verməyə qadirsən.

Belə dua etdim və özümü rahat hiss etdim. Ertəsi gün telefon zəng çaldı. Anamın dəstəyi götürüb “Yox, mən indi çox məşğulam, bu günlərdə alınmayacaq” dediyini eşitdim. Ürəyim döyündü. Anama arada ingilis dilindən tərcümə işləri təklif edərdilər. Mən o anda hiss etdim ki, ona iş təklif edirlər. Qışqırdım ki, mən işləyə bilərəm. Beləcə işim düzəldi. Beynəlxalq bir sərgidə dörd gün işləyib 200 dollar qazandım. Amma hələ də 300 dollar çatmırdı. Bundan sonra Rəbb mənə başqa bir iş verdi. Mən üç həftə səhərdən axşama kimi işlədim və axırda mənə tam 300 dollar pul verdilər. Bu yolla mən Türkiyədəki tədbir üçün lazım olan 500 dollar pulu əldə etdim.

Türkiyədə bir neçə həftə qaldıq. Qrupumuz başqa-başqa xalqlardan olan məsihçilərdən ibarət idi. Biz türklərlə söhbət etdik. Bir gün onlar İncili və Quranı oxuyub araşdırmış, bu Kitabları yaxşı bilən bir adamla görüşmək istədilər. Bizim aramızda Quranı və hətta şəriəti də yaxşı öyrənmiş məsihçi bir adam var idi. Çox gözəl söhbətlər oldu. İsa Məsihdən danışdıq, çoxlu İncil kitabları paylandı. Daha nələr-nələr oldu ki, hər şeyi danışmaq mümkün deyildir. Ancaq onu deyim ki, mən bunun vasitəsilə Allahın gözəlliyini daddım. Allahın kimisi yoxdur! Allahın övladlarının iman macəraları da saysız-hesabsızdır! Mən fikirləşirəm ki, biz əbədiyyətdə Allahla birlikdə olacağımız zaman bu qütbət dünyasında şahidi olduğumuz bütün bu gözəl əhvalatları da yada salaraq Rəbbin gözəl işlərindən ləzzət almağa davam edəcəyik.

“Sülh qaynağı olan Allah — qoyunların böyük Çobanı olan Rəbbimiz İsanı əbədi Əhdin qanı ilə ölümlər arasından dirildən Allah sizi hər cür yaxşı şeylə təmin etsin ki, İsa Məsih vasitəsilə Özünə xoş olanı bizdə icra etsin və siz Onun iradəsini həyata keçirəsiniz. İsa Məsihə əbədi izzət olsun! Amin!” (İbraniyə Məktub 13:20–21)

Mündəricat

Giriş.....	4
İman nədir?.....	5
İmanın mahiyyəti	9
İman, imansızlıq və qorxu	13
İman yolunda şübhələr	17
İmanda ilk addımlar	20
İmanları üçün müsbət şəhadət alanlar	22
İman yolunda kamil Nümunə İsa Məsih.....	33
İmanın sınaqdan keçirilməsi	36
İmanla Allaha yaxınlaşmaq.....	39
İmanla yeni həyata doğru.....	43
Müasir iman qəhrəmanları	45
Mənim şəhadətim	59